

משנה - שבת - עיקר תוי"ט

[פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#) • [פרק ט](#) • [פרק י](#) • [פרק יא](#) • [פרק יב](#) • [פרק יג](#) • [פרק יד](#) • [פרק טו](#) • [פרק טז](#) • [פרק יז](#) • [פרק יח](#) • [פרק יט](#) • [פרק כ](#) • [פרק כא](#) • [פרק כב](#) • [פרק כג](#) • [פרק כד](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ז](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ו](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ז](#) [משנה ט](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ד](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ז

פרק ט

משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יא

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק יג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ז

פרק יד

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד

פרק טו

משנה ב משנה ג

פרק טז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח

פרק יז

משנה א משנה ג משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק יח

משנה א משנה ב משנה ג

פרק יט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק כ

משנה ב משנה ג משנה ה

פרק כא

משנה א משנה ב

פרק כב

משנה א משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

פרק כג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה

פרק כד

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה

א

פרק

פרק א - משנה א

[א] **יציאות השבת.** ואף על גב דמלאכה זו מנויה בסוף אבות מלאכות בפירק ז' הקדימוה, לפי שזאת המלאכה היא נמצאת תדיר, ובה יכשלו בני אדם על הרב, לפי שאינם צריכים בה לכלום. וטעם שני ללמדנו שהיא מלאכה, אף על פי שהנראה ממנה שאינה מלאכה. הרמב"ם: **[ב]** ומה לי אפוקי מה לי עיולי. גמרא ריש פירק הזורק. ובמסכת שבועות דף ה'

(ובמכילתיו) אָמְרִינֵן וְטַעְמָא מְאִי, תֵּנָא כָּל עֲקִירַת חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ הוֹצֵאָה קָרִי לָהּ: **[ג]** בַּחוּץ. וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת תִּימָה לְרִ"י אֲמַאי צָרִיךְ לְמַתְנֵי תַרְתֵּי דְעֵנִי וּדְבַעַל הַבֵּית, מַה לִּי עֵנִי מַה לִּי עֶשִׂיר. וְנִרְאָה דְאִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעֵינֵן מִשּׁוּם דְּהוֹצֵאָה מְלֹאכָה גְרוּעָה הִיא, דְּמַה לִּי מוֹצֵיא מְרֻשּׁוֹת הָרַבִּים לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד מַה לִּי מוֹצֵיא מְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד לְרֻשּׁוֹת הַיְחִיד, וְלֹא הָוָה גְּמַרִּינֵן דְּבַעַל הַבֵּית מְעַנִּי וְלֹא דְעֵנִי מִבַּעַל הַבֵּית, וְלִהְיֵי אִיצְטְרִיכֵי תַרִּי קָרְאִי, חַד אֵל יֵצֵא, וְחַד וַיִּפְּלֵא הָעַם מִהִבֵּיא, דְּבַרְיֵשׁ פֶּרֶק הַזֹּרֶק: **[ד]** אֹרְחָא דְמַלְתָּא נְקִיט דְּבַעֵי לְפְרוּשֵׁי דְרוּצָה לְקַבֵּל צְדָקָה מִטַּעְמָא דְמִפְרֵשׁ: **[ה]** מִצַּד אֲסוּר שְׁבֵת הוּא דְקֹאֲמְרִינֵן פְּטוּר וּמִתֵּר, וְלֹא דִיקִינֵן הַשְׁתָּא בְּאֲסוּר דְלַפְנֵי עוֹר, דְּבָלָאוּ דִידֵיהּ לֹא מִיְרִי. הַר"ן: **[ו]** כְּלוּמַר וַיְבֵא לִידֵי חַיִּיב חֲטָאת. וְהַתּוֹסְפוֹת הִקְשׁוּ עַל זֶה דְעֲקִירָה בְּלֹא הוֹצֵאָה אֵינּוּ אֶלָּא טְלִטוּל בְּעַלְמָא, וְאִין בְּהַ דְרָרָא דְחַיִּיב חֲטָאת כְּלָל וְעוֹד הִקְשׁוּ כּוּי, וּמִפְרֵשׁ רִיב"א דְאֹתוֹ שְׁפוּשֵׁט אֶת יָדוֹ וּמְכַנִּיסָהּ אוֹ מוֹצֵיאָהּ, הֵהִיא קַחְשִׁיב דְּמַצִּי אֶתְיָא לִידֵי חַיִּיב חֲטָאת:

פרק א - משנה ב

[ז] פֶּרֶשׁ רִשׁ"י הַתְּחֵלֶת זְמַן תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים, כְּדֹאִיתָא בְּרִישׁ פֶּרֶק ה' דְּפִסְחִים: **[ח]** לְמִרְחֹץ. אֶפְלוּ לְהַזִּיעַ בְּעַלְמָא. וְלֹא לְבַרְסָקִי, לְעֵינֵי בְּעַלְמָא. גְּמָרָא: **[ט]** וְסִיִּים הָרַמְבַּ"ם וְנִשְׂאוּ וְנִתְנוּ הַדִּינִין בְּדָבָר וְלֹא נִשְׂאָר וְכוּי: **[י]** לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם וַיִּצְטְרֹךְ לְהַתְּחִיל בְּדִין מִתְּחֵלְתוֹ וַיִּשְׂאֵל טְעָנוֹת מִבַּעֲלֵי הַדִּינִין שְׁנִית וַיִּמְשֹׁךְ הַדָּבָר כּוּי: **[יא]** מִשּׁוּם סִיפָא דְקִתְנֵי דְאִין מִפְּסִיקִין מוֹקִים לָהּ בְּגְמָרָא הַכִּי, דְּאִי לָאו הַכִּי הָא כְּבָר תֵּנָא לִיהּ רִישָׁא: **[יב]** גְּמָרָא. וְאִם תֵּאמַר וְכִי גָרַע תְּלַמוּד תּוֹרָה מְאֻמְנוֹת דְלַעֲלִיל שְׂאֵם הַתְּחִילוּ אִין מִפְּסִיקִין וְאֶפְלוּ בְּהַתְּחִילוּ בְּאֲסוּר, כְּדֹאִיתָא בְּטוּר אֲרַח חַיִּים סִימָן רַל"ב, וְהַתְּרוּץ דְהַכָּא בְּדִלְיָכָא שְׁהוּת, וְאֶפְלוּ הַכִּי לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחַבְרִיו מִתֵּר לְעַקֵּר הַתְּפִלָּה לְגַמְרִי:

פרק א - משנה ג

[יג] לְאֹר הַנֵּר. קָאִי נְמִי עַל לֹא יִפְּלָה, כְּדִמְסִיק בְּגְמָרָא: **[יד]** וְתַרְגוּם רוּאָה חוּזָה, שְׁהוּא צָרִיךְ לְרֹאוֹת הַיָּאֵד תִּינּוּקוֹת קוֹרְאִין, וְעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא שְׁלִיחַ צְבוּר חֲזָן: **[טו]** וּבְשִׁלְחוֹן עָרוּךְ סִימָן עַר"ה סְעִיף ג' פֶּסֶק דְמִתֵּר בְּאֲשֵׁתוֹ שׁוּמְרַת אוֹתוֹ. תּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים: **[טז]** רִשׁ"י. וְלִשְׁטָתוֹ אֲזַל שְׁלֹא מְנָה לְהַדֵּי

דָּזָב וְזָבָה בְּכָל־לַיְלָה הַשְּׁמִנָּה עֶשֶׂר דְּבָר [שְׁבַע־מִשְׁנֵה דְלָקְמוֹן], וּמִפְּנֵי כֵּן אֵי־צִטְרִיד לְתַנָּא
לְמַתְנֵי דְכִיּוּצָא בּוּ הוּא וּדְמִשּׁוּם הָכִי תַנִּי לִיהּ הָכָא. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק א - משנה ד

[יז] אִי תַנֵּן אֲכָל רֵאשׁוֹן לְחוּד לֹא הָוּה יִדְעִינן אֲכָל שְׁנִי, וְאִי תַנִּי אֲכָל שְׁנִי
הָוּה אֲמִינָא דְאֲכָל רֵאשׁוֹן נְמִי טְמוּיִי מְטֵמָא, כְּלוּמַר שֶׁהִתְרוּמָה תְּהִיָּה
טְמֵאָה לְפִסְל אַחֲרִים בְּמַגְעָה. תּוֹסְפוֹת: **[יח]** וּמִקְשָׁה הַגְּמָרָא, הֵינּוּ הָד
דְּגִזְרַת אֲכָלִין. וּמִשְׁנֵי מַהוּ דְתִימָא הָא שְׂכִיחַ שְׂאֲדָם שׁוֹתֵה עִם אֲכִילָתוֹ וְהָא
לֹא שְׂכִיחַ שְׂיֵהָא אוֹכֵל עִם שְׂתִיתוֹ, קָא מְשַׁמַּע לֵן: **[יט]** וְלֹא חִלְקָה נְמִי
לְשִׁתִּים כְּמוֹ בְּאֲכָל, מִשּׁוּם דְלֹא שִׁיד בְּהוּ שְׁנִי, דְלַעוּלָם מְשַׁקֵּין תְּחִלָּה הָוּה,
וְאִף עַל גַּב דְאֲפִתִי לֹא נִגְזָר [גִּזְרָה דְלַעוּלָם מְשַׁקֵּין תְּחִלָּה], בְּדַעְתָּם הָיָה לְגִזְר מִיד:
[כ] [וְכֵן אִם נָפְלוּ עָלָיו שְׁלֹשָׁה לִגִּין מִים שְׂאוּבִין]. וְגִזְרוּ דְפוֹסֵל אֶת הִתְרוּמָה, וְאֲפִלוּ כִּי
הָעָרִיב שְׁמִשׁוּ פוֹסֵל עַד שְׂיַחְזֹר וְיִטְבֵּל: **[כא]** דְּבִטְהוֹר [שְׂאִינּוּ טְבוּל יוֹם] לֹא גִזְרוּ
אֲלֵא דוֹקָא בְּנִפְיָה כְּמוֹ שְׂרָגִילִין לְהַפִּיל עֲלֵיהֶם מִים שְׂאוּבִים אַחַר שְׁטַבְלוּ
בְּמִים סְרוּחִים. תּוֹסְפוֹת: **[כב]** וְלֹא גִזְרָה בְּפְנֵי עֲצָמָה הִיא, דְהָאֲכָלִין
שְׁנִטְמָאוּ בְּמִשְׁקִין הֵינּוּ גִזְרָה דְכָל הַפוֹסֵל כּוּי וְעַד הַשְּׁתָא לֹא נִגְזְרָה.
תּוֹסְפוֹת: **[כג]** הוּא הַדִּין דְהָוּה מְצִי לְמִנְקֻט מְשַׁקֵּים הַבָּאִים מִחֲמַת יָדַים,
שְׁגָם הֵם מְטֵמָאִים כְּלִים לְפִסְל אֶת הִתְרוּמָה, כְּדֵאִיתָא בְּבִרְכוֹת פְּרָק אֱלוּ
דְבָרִים, אֲלֵא נְקֻט מְשַׁקֵּים הַבָּאִים מִחֲמַת שְׂרָץ לְאִשְׁמַעִינן דְאֲפִלוּ הִנְדָּ לֹא
הוּוּ אֲלֵא מְדַרְבְּנֵן. תּוֹסְפוֹת:

פרק א - משנה ה

[כד] כְּלוּמַר וּמִסְתַּמָּא מְפָקִיר לְהוּי כִּיּוֹן שְׂאִי אֲפִשֵׁר בְּעֵנִין אַחַר. תּוֹסְפוֹת. אִי
נְמִי הָכִי קְאָמַר דְלֵב בֵּית דִּין מִתְנָה עֲלֵיהוֹן לְהַפְקִירוּ. הַר"ן בְּשֵׁם הַרְשֵׁב"א:

פרק א - משנה ו

{כה} **אין נותנין**. הך פלגתא לבית שמאי לא אצטריד, דמקמייתא שמעינן לה. אלא משום בית הלל נקטה, דסלקא דעתך אמינא נהי דלית להו שביתת פלים בהא מודו שמא יחתה בגחלים, קא משמע לן דלא, משום דכיון דאונן של פשתן קשה להו זיקא לא מגלי להו, כדאמר בגמרא. הר"ן: **{כו}** למהר בשולם. רש"י. ולפי מה שכתב הר"ן באונן לא שיכא הך גזרה: **{כז}** דכלי האי לא טרח, ומדכר. רש"י. ודקדקו הפוסקים דמדמצריכים נמי שתהא סתומה, שמע מינה דאפלו כשהיא עקורה המגיס בה חיב: **{כח}** **אין פורשין**. הך פלגתא נמי לבית הלל אצטריד, דסלקא דעתך אמינא כי לית להו לבית הלל שביתת פלים הני מלי היכא דלא עביד מעשה כי האי דלעיל, אבל היכא דעביד מעשה כגון אוזלי ואוהרי שהפח נקשר ואוחז העוף, סלקא דעתך אמינא דבכהאי גונא מודו בה, קא משמע לן. הר"ן: **{כט}** **מבעוד יום**. ואם תאמר מנא ידע מתי יבא החיה, ויש לומר דבירושלמי מוקי לה בחורשין דמצויין שם חיותא, ומירי בענן זה שלא יוכל ללכד במצודה אלא אחד או שתים, דהא מה מועיל שיצודו מבעוד יום אם יכל לצוד גם משחשיכה. תוספות:

פרק א - משנה ז

{ל} **אין מוכרין**. הך פלגתא בין לבית שמאי ובין לבית הלל איצטריד. דבית שמאי אסרי משום דמאן דחזי סבר דשלוחו הוא ושליוחיה קעביד, ובית הלל לא חישי להכי. הר"ן: **{לא}** שכל זמן שהנכרי בביתו אין אדם יודע אימתי נותן לו, וכשיוצא הנכרי מביתו בשבת וחפץ ישראל ביזו יראה כמו שמכרו לו בשבת. הרמב"ם:

פרק א - משנה ח

{לב} **עורות לעבדן**. לבית שמאי איצטריד לומר דבכדי שיעשו מבעוד יום מיהא שרי, בין קצץ בין לא קצץ, שאף על פי שלא נעשו מבעוד יום כיון דאיכא שהות אינו נראה כשלוחו, וקא משמע לן נמי דכי אית להו לבית שמאי שביתת פלים הני מלי שלא יעשה הפלי מלאכה, אבל בכלים המקבלין מלאכה כגון עורות הנעבדין וכלים המתכבסין לית להו שביתת פלים, ולבית הלל נמי איצטריד, דאף על גב דבכלי של ישראל קא טרח נכרי בשבת, שרי. הר"ן: **{לג}** **ובכלן**. כלומר בכלן דתנן בית הלל מתירין שרית דיו וסממנים וכו', מתירין בית הלל עם השמש. תוספות:

[לד] עם השמש. בכדי שיצא בהן מביתו כו'. הרמב"ם. והוא פטעמו דלעיל:

פרק א - משנה ט

[לה] והלכה ליכא למתסר משום שביתת פלים. ובכל הנך דלעיל שנין חיוב חטאת, כמפרש בתוספות יום טוב:

פרק א - משנה י

[לו] עם השכה. הינו עם השמש דלעיל, וקאמר דהקא מחמירין בית הלל: **[לז]** ובספרי הרמב"ם שלפני המגיד משנה פסק כמותו, וכתב שסובר דלפרושי קאתי:

פרק ב

פרק ב - משנה א

[א] העשוי ככובעים, והיא בית התולעת. רש"י: **[ב]** פרש רש"י חובה, כבוד שבת הוא, שאין סעודה חשובה אלא במקום אור, כעין יממא: **[ג]** ולעיל מניה כתיב ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר כו', אלא הכי קאמר, לא תותירו ממנו עד בקר, והנותר ממנו באותו בקר שהוא בקר ראשון עד בקר שני כו': **[ד]** ואם תאמר היאך ילפינן דאין שורפין כו' הא אפלו בליל מוצאי יום טוב נמי אין שורפו, ואם כן גזרת הכתוב הוא לשורף בבקר שני.

וַיֵּשׁ לומר דְּהָא דַּאִין שׁוֹרְפִין בְּלִילָה הֵינּוּ מְשׁוּם דְּהַקְפִּיד הַכְּתוּב שְׁלֹא לְשׂוֹרֵף
קִדְשִׁים בְּלִילָה, כְּדַא שְׂפָחוּ בְּשִׁלְמִים כּוּ'. תּוֹסְפוֹת. וְעַן שְׁקָלִים פְּרָק ז'
מְשֻׁנָּה

פרק ב - משנה ד

ה אֶפְלוּ הִיא. אוֹתָהּ הַשְּׂפוֹפֶרֶת. רַשִׁי: **ו** וּמֵאֵי יוֹצֵר, כְּעֵין יוֹצֵר, שְׁחַבְרָה
שְׁפִיר. גְּמָרָא: **ז** גְּמָרָא. וְאִיכָא לְמִידַק דְּאַפְתֵי תַקְשָׁה דְּלַתְנִי חָרַס וּקְעָרָה
וְלִשְׁתַּק מִבִּיצָה, וַיֵּשׁ לומר דְּלַרְבֵי יְהוּדָה אִיזְטְרִיד שְׁפִיר, דְּאַף עַל גַּב
דְּקְעָרָה מְפָסִיק אִיכָא נְמִי סִימְנָא אַחֲרֵת לְהַתֵּר מְשׁוּם שְׁהַפְתִּילָה נְתוּנָה בָּהּ
וּמְשׁוּם הָכִי בְּדִיל מְנִיָּה, אֲבָל בִּיצָה אֵף עַל גַּב דְּלֹא מְפָסִיק הוֹאִיל וְאִין
הַפְתִּילָה בְּתוֹכָהּ וְלֹא מְאִיס אִימָא מוֹדָה. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ה

ה כְּחָס כּוּ'. כְּשֶׁהוּא חָס. הָרִ"ן. וּבְפָרוּשׁ רַשִׁי כְּתַב כִּי חָס. וְזֶה קָרוֹב
לְדַבְרֵי הָרִ"ן, דְּכִי מְשַׁמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן דְּהָא. וְאַפְשָׁר דְּמְשַׁמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן אִי שֶׁהוּא
אִם. וְעַן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **ט** וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר. דְּסַבִּירָא לִיה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
דְּמְשַׁנָּה ה' פְּרָק י', וּפְרָשׁוּ שֶׁם בְּתוֹסְפוֹת דְּהֵינּוּ כְּשַׁעוּשָׁה מְלֹאכָה וְאִינוּ צְרִיךְ
לְאוֹתוֹ צְרִיךְ כְּעֵין שְׁהִיּוּ צְרִיכִין לָהּ בְּמִשְׁכָּן אֶלָּא לְעֵנָּן אַחֲרֵי כּוּ', וּכְחָס עַל
הַנֵּר וְעַל הַשֶּׁמֶן אוֹ עַל הַפְתִּילָה שְׁהוּבְהָבָה כְּבָר אִינָה צְרִיכָה לְגוּפָן, שְׁבַמְשָׁכֵן
לֹא הִיא כְּבֹי אֶלָּא לְעִשׂוֹת פְּחָמִין כְּכֹבֵי זֶה, וּמִתְקַנֵּין עַל יְדֵי כְּבֹי זֶה
שְׁהִיָּה רְאוּי לְמְלֹאכֶת הַצּוֹרְפִין: **י** דְּמוֹקִים לָהּ בְּגְמָרָא בְּפְתִילָה שְׁצָרִיד
לְהַבְהֵבָה, שְׁלֹא הוּבְהֵבָה מִבְּעוֹד יוֹם:

פרק ב - משנה ז

יא וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת בְּכֻלָּל עֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת הוּא, דְּתַרְוִיָּהוּ שְׁלֵמָה וּבֵית דִּינּוּ
תְּקִנּוּם: **יב** וּמְשַׁמֵּעַ דְּאֵנּוּ לֹא קִימָא לֹן הָכִי וְקִשְׂיָא כּוּ'. וְהַעֲלוּ הַפּוֹסְקִים

בטור ארח חיים סימן שמ"ב דכל שאינו לדבר מצוה או טרדה, לכלי
עלמא גזרו עליו בין השמשות. ובהך נחא כל הני דפרק קמא ובית הלל
מתירין עם השמש. ועין תוספות יום טוב:

ג

פרק

פרק ג - משנה א

א ונעשה מחרס, ולא חפירה בארץ: **ב** והא דתנן בריש פרק ד' דאין
טומנין בדבר המוסיף הכל אפלו מבעוד יום, והכא אפלו גרף וקטם ודאי
דמוסיף הכל הוא, הכא לאו בהטמנה ארינן אלא בשהוי, כגון שהקדרה
יושבת על כסא של ברזל או שהיא תלויה באבנים, שאין שולי הקדרה
נוגעים בגחלים, ומשום הכי בגרף דאיכא הכירא שמסלק דעתו מלחתות
בגחלים שרי: **ג** הינו דעת הר"ף דכל שהתחיל להתבשל בין שלא הגיע
למאכל בן דרוסאי בין שהגיע, ואפלו נתבשל כל צרכו אלא שהוא מצטמק
ויפה לו, אסור. והא דתנן סוף פרק קמא אין צולין כוי אלא כדי שיצולו
מבעוד יום, ופרש הר"ב דכמאכל בן דרוסאי סגי כוי, שאני בצלי שאצל
האש שממהר לצלות ואפשר לו להיות ראוי בעוד לילה, לא מסיח דעתו
מניה. וכי נצלה כמאכל בן דרוסאי לא חיש לחתויי, שאם יחתה בגחלים
יחרף אותו כיון שמנח על אש בלא הפסק קדרה. פוסקים: **ד** לפרוש
בפרקין דמירי בשהוי ולא בהטמנה, הנה ליה למימר דהוי כמשעה
לכתחלה בשבת. תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ב

ה לא יתנו. וגריפה וקטימה לא מעלה ולא מוריד [בתנור], והלכך כל דשרי
בכירה דאינה גרופה ואינה קטומה, כגון תבשיל שלא בשל כלל כוי
כדלעיל, אפלו בתנור נמי שרי והלכך לא שיד נמי פלגתא דמחזירין, דהא
בית הלל לא אמרו דמחזירין אלא בגרופה וקטומה, ובתנור לא מהני

פרק ג - משנה ג

[ו] אינו רוצה לומר שעכשיו הוא על האש, אלא אפלו אחר שהורידוהו מן האש. ולא בא לומר רק שמו האש הוחם ולא מן החמה: **[ז]** הא אינו דבוק לית לן בה פשהעפר שאינו דבוק (ורוצה לומר שהוא תחום) כל כך הרבה שפשושה גמא על ידי הביצה דפני הגמא יפלו, לפי שאין הקרקע קשה. אבל פשהיא מעט תחום וסביב קרקע קשה שתשאר הגמא קימת אסור, דהא חורש בכל שהוא כדתנן במשנה ב' פרק י"ב. תוספות:

פרק ג - משנה ד

[ח] אין פרושו אם נכנסו לתוכו המים בשבת, דאפלו נכנסו מערב שבת נמי אסורין כדין הטמנה מערב שבת. אלא לפלוגי בין שבת ויום טוב הוא דתני הכי. בית יוסף: **[ט]** אם בשבת. טעמא דאסורא הוא משום דתני כמטמין בדבר המוסיף הבל, שהמים צוננים שבצנור הם טמונים בחמין שבאמה המוסיפים הבל. תוספות: **[י]** ולפי זה אירי בחמין שהחמו קצת מבעוד יום, ולא כל צרכו, או כל צרכו והחמום יפה להו, וכדלעיל לענין תבשיל [בענין שהיה]. ואין זה נכון, דחמין כל שנתחממו כל צרכו החמום רע להו, כדאיתא בגמרא דף ל"ח. ורש"י פרש משום מוסיף הבל, וכלומר ואסור להטמין (כבסוף פרק ב' בהר"ב). ולשני הפרושים קא משמע לן הכא תרתי, חדא דמוליאר מעמיד החם ואנטיכי מוסיף חם, ועוד דאי עבר ושהה בהם דאסור. ועין תוספות יום טוב. והתוספות מפרשים דמוליאר שותין כו' שמוזגין המים חמין ביין, לפי שהמים אינם כל כך חמין במוליאר שיתבשל היין מן המים שמוזגין לתוכו, אבל אנטיכי אף על פי שגרופה אין שותין הימנה, לפי שאנטיכי יש בו הבל יותר ומתבשל היין מן המים בשעת מזיגה. וכן משמע בירושלמי:

פרק ג - משנה ו

[יא] מתור. להניחו שם. רש"י. כלומר ולא חישנין שמה לאחר שיפל לתוכו שמו מן הנהר שיטלטלנו לכלי משם, ומשמע מיהא דלכתחלה אסור לתתו שם מבעוד יום מהד חששא, משום דבכל רגילין לטלטל כלי. ואין כן דעת התוספות והטור. תוספות יום טוב: **[יב]** לשון רש"י מכבה ממש. וכתבו התוספות דלאו דוקא, אלא כלומר שיכול לבא לידי כבוי, שיסתחיל לתן המים קדם נפילת הניצוצות וקדם גמר הנתינה יפלו ומכבה בידיים, או שיגביה הכלי עם המים כנגד הניצוצות. ועין בריש פרקין דלקמן, ועין תוספות יום טוב:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

[א] בגמרא דף ל"ד: גזרה שמה יטמין ברמץ שיש בה גחלת. ויטמין, גזרה שמה יחתה בגחלים, גמרא. וכתב הרמב"ם ואולי תקשה בעקר שהיא אצלנו אין גוזרין גזרה לגזרה, והוא שיגזרו בית דין דבר בשעה מן השעות ואחר כך ישובו ויגזרו גזרה לאותה גזרה, זה הדבר אינם עושין. אבל אם יהיו שתי הגזרות בשעה אחת הרשות ביגדס, והוא ענין אמרם כלה חדא גזרה היא. רצונו לומר כי מי שגזר זאת הגזרה ראה שלא תתקיים זאת הגזרה אלא בגזרה אחרת תחזק אותה ותסמוך אותה, ולפיכך גזר שתי הגזרות בפעם אחת, והוא ענין אמרם כלה חדא גזרה הוא:

פרק ד - משנה ב

[ב] בעודו בצמרו, כמו שאמרו במשנה יי פרק ה' דמכשירין: **[ג]** ורש"י מפרש בעור בהמה גסה. ורבינו תם מפרש ביבשין: **[ד]** וזה לשון רש"י לפיכך

דף ט, בן היתה ישיבתם, שוטחין בגדים על גבי קרקע ונסמכין ויושבין על
ברניהם כפופין. כדאמר בפסחים [דף קח] הוי זגין אברכי דהדדי [נשענין כל
אחד על ברפי חברו]: **{ה}** נוטל כוי. וכתב הר"ן, ותנא קמא לא מירי אחר שנטל
הפסוי מה יעשה, אם יקח התבשיל משם או יסלק הקדרה מן הקפה,
ומשום הכי פליגי רבי אלעזר בן עזריה ורבנן, דלרבי אלעזר בן עזריה
מטה הקדרה ונוטל התבשיל מה שצריך לו כוי, והוא פרוש נכון מאד. אלא
דנוטל דרבנן לא הוי דומיא דנוטל דרבי אלעזר בן עזריה. ונראה לי
דחכמים מהדרין על לשנא דשמא יטל דאמר רבי אלעזר בן עזריה.
והרמב"ם מפרש בדברי רבי אלעזר בן עזריה נמי שנוטל הקדרה, ונטית
הקפה היא כדי שלא יהרס המקום ששם הקדרה כשיוציאה, ואז יגלה
אותה וכו': **{ו}** ואינו יכל להחזיר. והלכך חישינן שמא יטלטל הגזין שנפלו
ויחזיר. ורבנן לא חישי שייחזיר באסור:

ה

פרק

פרק ה - משנה א

{א} נאקה. גמלה נקבה כשראויה למשא קורין אותה נאקה. ערוף: **{ב}**
ומזין עליהו. במקומן, ולא חישינן שמא תפל ההזאה על הבהמה ויפסלו
כדתנן במסכת פרה, תוספות (עין רש"י יומא דף יד), ולפרוש הר"ב שם צריך
לומר דאשמעינן דלא חישינן שמא יכנו להזות על הבהמה ויזה על הכלים
דהזתו פסולה עד שישנה, והוא לא ישנה: **{ג}** וטובלין במקומן. ולא
חישינן שמא יטביל אותו בלא רפוי ויהיה מהדק בבהמה וחוצץ:

פרק ה - משנה ב

{ד} ירושלמי. והינו משום דאין עולין על גבי הבהמה ביום טוב, קל וחומר
בשבת, והלכך דוקא לקשר אסור, שסומך עליה, אבל לתן בלא קשירה
אין כאן משום לא עולין. הרא"ש: **{ה}** וכבונות. ויעשו זה בכבשות בלבד,

שְׁצַמְרוּן יוֹתֵר רַדְּ מִצְמָר הַזְּכָרִים. הַרְמַבִּי"ס:

פרק ה - משנה ג

{ו} וְאַפְלוּ קְשׁוּרִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת. הַרְמַבִּי"ס: {ז} שְׁלֹא יִכְרְדוּ. בְּגִמְרָא רָמִי לֵה אֲדַתְנָן בְּסוּף כְּלָאִים הַתּוֹכְף תְּכִיפָה אַחַת אֵינָה חֲבוּר, וּמְשַׁנֵּי הָכִי קָאָמַר, וּבְלִבְד שְׁלֹא יִכְרְדוּ וְיִקְשְׁרוּ:

פרק ה - משנה ד

{ח} אָבֵל מִשְׂאוּי אֵינוֹ, שְׁבִטֵל אֲגַב אֶפְסָר. תּוֹסֵפוֹת: {ט} שְׁצוּבְעָה וְקוֹלְעָה לְנוּי בֵּין קֶרְנִיָּה מִקְרוֹ לְקָרוֹ, וְאֵינוֹ אוֹחֲזָה בָּהּ. רִשְׁיִי דִף נִיב: {י} דְּמִקְשָׁה בְּגִמְרָא דְּהִיכִי קֶתְנֵי פָּרְתוֹ דְּמִשְׁמַע דְּחִדָּא פָּרָה הָנָה לֵיה, וְהָא כְּמָה הָווּ לֵיה כּוּי. גִּמְרָא:

פרק ו

פרק ו - משנה א

{א} בְּמָה אִשָּׁה יוֹצֵאָה. דְּהָוִי תִכְשִׁיט וְלֹא מִשְׂאוּי וְאִיכָא דְּהָוִי תִכְשִׁיט וְגִזְרוּ בְּהוּ רַבְּנָן דְּלָמָא שְׁלָפָא וּמְחוּיָא לְחִבְרָתָה חֲשִׁיבוּתוֹ, וְדָלְמָא אֲתִיָּא לְאֲתוּיִי אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים. רִשְׁיִי: {ב} רִשְׁיִי. וְהֵינּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, דְּאֵלוּ בְּשַׁבָּת אֲסוּר, כְּדַתְנָן בְּסוּף פָּרְק הַמְצַנִּיעַ. וְהִקְשׁוּ הַתּוֹסֵפוֹת דָּאִם כֵּן הָא הִסְתִּירָה גַם כֵּן אֲסוּר, וְלֹא חִישְׁיָנָן בְּהוּ שְׁתַּתִּירָם, אֶלָּא הָכָא מִיָּרִי שְׂאִינָן

קלועים: {ג} וּחְדָּא גְזָרָה הִיא שְׁגִזּוּר בְּהוּן. הָרִ"ן. וּלְדַעַת הָרַמְבַּ"ם דּוּקָא בְּחֶצֶר שְׂאֵינָה מְעֻרְבֵּת. וְהָרַמְבַּ"ן וְהָרֶשֶׁבֶ"א חוֹלְקִים בְּדָבָר, דְּבְחֶצֶר שְׂאֵמְרוּ לָאוּ דּוּקָא, דְּהוּא הִדִּין בְּבֵית: {ד} וְלֹא בְּעִיר. הִקְשׁוּ בְּתוֹסְפוֹת דְּהִתְנִן בְּפָרָק ט' דְּסוּטָה דְּבַפּוֹלְמוֹס שֶׁל טִיטוֹס גְּזָרוּ עָלָיו שֶׁלֹּא יִתְקַשְׁטוּ בוּ, וְאַף בְּחָל, וְאוּמַר רַבֵּנוּ תַּם דְּדוּקָא לְכָלוֹת גְּזָרוּ: {ה} וּפְרָשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּהִכָּא בְּרַפּוּי דְּלִיכָא חֲצִיצָה, דָּאִם לֹא כֵן בְּרִישָׁא הָוָה לִיה לְמַתְנֵי בְּהַדִּי חוּטֵי צֶמֶר כּוּי. וְטַעְמָא דְּאָסוּר, דְּדָבָר שֶׁל נוֹי הוּא וְיֵשׁ לְחוּשׁ דְּלִמָּא שְׁלֵפָא וּמְחוּיָא: {ו} דְּטְרִיחָא לֵה מְלִתָּא לְמִשְׁלַף וְאַחוּוֵי, מְפַנֵּי שְׂאֵזְנִיָּה מְכַסּוֹת בְּקִשּׁוּרִין. רַש"י: {ז} [נוֹטְבַעַת שְׁיֵשׁ עָלֶיהָ חוּתֵם אִין דְּרָד אֵשָׁה שְׁתַּצָּא בוּ דְּרָד מְלַבּוּשׁ, וְאַמְאֵי חֲנִיבַת חֲטָאֵת], הָרִי לֹא הוֹצִיָּאָה כְּדָרְךָ כָּל הַמוֹצִיָּאִין, וְתִנְנָן בְּפָרָק י' מְשֻׁנָּה ג' דְּפִטוּר, שְׁכָּל הַמוֹצִיָּא דְּבָר שְׂאֵינּוּ תִכְשִׁיט לוֹ מוֹצִיָּא אוֹתוֹ בְּיָדִים וְלֹא דְרָךְ מְלַבּוּשׁ: רַש"י:

פרק ו - משנה ב

{ח} עִם הָעוֹר שְׁלַמְעֵלָה מְמַנּוּ. רַש"י: {ט} וְלֹא בְּתַפְלִין. אֶפְלוּ לְמֵאן דְּאָמַר שְׁבַת זְמַן תַּפְלִין הוּא לֹא יֵצֵא, דְּלִמָּא אֲתֵי לְאַתּוּי בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים, דְּשָׁקִיל לְהוּ מִרִישִׁיָּה אִם בָּא לְפָנּוֹת, וּמִמְטִי לְהוּ אַרְבַּע אַמּוֹת: {י} אֵינּוּ חֵיב חֲטָאֵת. דְּלֹא מִשְׂאוּי נִינְהוּ אֶלָּא כְּמִלְבוּשָׁיו נִינְהוּ בְּחָל. הָרִ"ן:

פרק ו - משנה ג

{יא} כְּלוּמַר וְכָל אֵשָׁה דְרַכָּה וְאַמְנוּתָהּ לְתַפְר וּלְתִקּוֹן בְּגָדֵי בֵיתָהּ:

פרק ו - משנה ד

{יב} חֲכָמִים. הִינּוּ תַנָּא קָמָא, וְלֹא בָּאוּ אֶלָּא לְפָרֵשׁ הַטַּעַם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ה

[יג] דְּשָׂמָא יֵשׁ לָהּ לַחֲבֵרְתָּהּ בְּרֵאשָׁה חֲלִי מְרִיטַת הַשְּׁעָר וְכִיּוּצָא. הַרְמַבֵּ"ם :
[יד] לְחֻצָּר. מִדְּנִקְט בְּכַבּוּל וּבִפְאָה נְכָרִית וְשִׁבְקִינְהוּ לְאִינְדָּ דְּמִתְנֻנּוּ בְּהַדְיָהוּ
לְאַסוּרָא בְּרִישׁ פְּרָקִין, מְכַלְל דְּכִלְהוּ אַף לְחֻצָּר אֲסִירִי. גְּמָרָא. וְהַרְמַבֵּ"ם
שֶׁהֵבִיאוּ הַרְעִיב שָׁם לָאוּ פְּרוּשָׁא דְּמִתְנִיתִין הִיא אֶלְא דִּינָא קְאָמֵר, דְּפָסֵק
כְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי, וְתֵנָּא הוּא וּפְלִיג אֲמִתְנִיתִין כְּדֵאִיתָא בְּגִמְרָא.
תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב : **[טו]** לְכַתְּחֻלָּהּ. מִפְּנֵי שֶׁנֶּרְאָה כְּמַעְרָמַת לְהוֹצִיא, וּלְפִי זֶה
כָּל הַנֶּהְדָּ דְּלַעִיל מוֹדָּ וְכוּי אֲסוּרִים לְתֵת לְכַתְּחֻלָּהּ. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב : **[טז]**
נָפַל. וְעֵין בְּפָרֵק י' דְּעֵרוּבֵין מִשְׁנָה י"ג וּבִתּוֹסְפּוֹת שָׁם. וְהוּא הַדִּין נִמְי הַכָּא
דִּיקָא עַל גְּבִי קַרְקַע, דְּמֵאִי שְׁנָא. תּוֹסְפּוֹת :

פרק ו - משנה ז

[יז] פּוֹרְפֵת. וְאִם תֵּאמַר וְהָא נֶרְאָה כְּמַעְרָמַת כְּדִלְעִיל מִשְׁנָה ה'. וְיֵשׁ לוֹמַר
דְּהַכָּא הַדְּבָר נֶכֶר וְהַכֹּל יוֹדְעִין דְּלִכְדָּ צְרִיכָה, אֲבָל בְּדָבָר שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת לְתוֹדָּ
פִּיהָ אֵינָם יוֹדְעִים לָמָּה הִיא נוֹתֶנֶת. תּוֹסְפּוֹת :

פרק ו - משנה ח

[יח] כְּלוּמַר וְאֵינּוּ מִנְעֵל וְהוּי מִשְׂאֹי, וְרַבְנּוּ יְרוּחָם כְּתַב שְׁכִינּוּן שְׁעַל כָּל פְּנִים
הוּא צְרִיךְ לְמַקְלוֹת וּמִתֵּר לְצֵאת בְּהֵם שְׁצַרְדָּ הַלוּכוֹ הֵם, אֲבָל כְּנֻת עֲשִׂית
קַב זֶה כְּדִי שְׁלֵא יִרְאָה חֲסֵר רַגְלֵ אֶלְא נִכְה רַגְלֵ, הַלְכָּדָּ כִּינּוּן דְּאִין צַרְדָּ הַלוּכוֹ
בְּהֵם אֲסוּר : **[יט]** כְּלוּמַר וְלֵא טְמֵאת מְדָרְס, כְּדִכְתַּב לְעִיל שְׂאִינּוּ נִסְמָדָּ
עָלִיו, וְהוּא בְּגִמְרָא, דְּלֵאוּ לְסַמִּיכָא עֲבִידִי אֶלְא לְתַכְשִׁיט, וְאוּמְרִים לוֹ עֵמֹד
וְנַעֲשָׂה מְלֵאכְתָּנּוּ. רִשְׁיִי. וּכְדִתֵּנּוּ בְּפָרֵק כ' דְּכִלִּים מִשְׁנָה ג' : **[כ]** הַנֶּהְדָּ תְּרִי
טְעָמִי נֶרְאָה דְּלֵא קִימִי אֶלְא אֲסַמוּכוֹת, אֲבָל בְּכֶסֶא וְסַפְסָלִים הַקְּטָנִים
שְׁבִידִיו יְכַל לְצֵאת, דְּהוּהָ לִיהָ כְּמוֹ מַקְל דְּשָׂרִי. וְאִף עַל גַּב דְּתֵנּוּ כֶּסֶא
וְסַמוּכוֹת כּוּי יֵשׁ לוֹמַר דְּכֶסֶא לְאַשְׁמַעִינּוּ טְמֵאִין מְדָרְס, אֲבָל וְאִין יוֹצְאִין
כוּי לֵא קֵאִי אֶלְא אֲסַמוּכוֹת. רִשְׁיִי וְתוֹסְפּוֹת. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב : **[כא]** וְנֶרְאָה

דְּהָא נְמִי לֹא קֵאִי אֶלָּא אֶסְמוּכּוֹת, אֲבָל כְּסָא וְסַפְסָלִים וְדָאִי דְלָאוּ מְנַעְלִים
נִינְהוּ, דְּמִי גְרִיעֵי מְסֻמוּכּוֹת דְּקֻטְעַ שְׂאִינְן מְנַעֵל מְשׁוּם דְּלָאוּ בְּרֵאשׁ רְגֵלוּ
הוּן: **[כב]** **בְּעֶזְרָה**. הוּא הַדִּין לְהַר הַבַּיִת נְמִי לֹא כִּינּוֹן דְּמְנַעֵל הוּא, וְתַנּוּן לֹא
יְכַנֵּס לְהַר הַבַּיִת בְּמְנַעֵלוּ כּוּי, וְנִקְטַ עֶזְרָה לְרַבּוּתָא דְרִישָׁא. תּוֹסַפּוֹת יוֹם
טוֹב:

פרק ו - משנה ט

[כג] **וְכָל אָדָם**. כְּתַב הַרְמַב"ס חוֹזֵר ^[להתיר] בְּנֵי מְלָכִים שְׂיַצְאוּ בְּזוּגִין. דְּאֵלוּ
בְּקִשְׁרִים לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא מְשׁוּם רְפוּאָה לְמִי שְׂצָרִידָ לָהּ, כְּדֵאִיתָא בְּגִמְרָא
דְּר' ס"א. וְהוּי יוֹדֵעַ דְּלִמְאִי דְּפִסְקִינְן בְּסוּף פְּרָק י"ד דְּלֹא כְּרַבִּי שְׂמַעוֹן
הָאוּמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הִם, מוֹקִים בְּגִמְרָא דְּמִתְנִיתִין בְּאַרְיֵג
בְּכִסּוֹתוֹ:

ז

פרק

פרק ז - משנה א

[א] וּמִסְתַּבְּרָא דְּכִי כְּתִיב שְׂמִירָה אַחַת לְשַׁבְּתוֹת הַרְבֵּה כְּהֵאִי גִוְנָא כְּתִיב,
דְּכִלְא חֲדָא שְׂגָגָה הִיא, וְקָרְבָן אֲשׁוּגַג קָאֲתִי. רִש"י: **[ב]** **חֲבִיב עַל כָּל כּוּי**.
בְּגִמְרָא יְלִיף פְּעַמִּים שְׂהוּא חֲבִיב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת, פְּעַמִּים שְׂאִינּוּ חֲבִיב אֶלָּא
אַחַת עַל כָּל שַׁבַּת. וּמִסְתַּבְּרָא דְּחִיּוּבָא בְּזִדּוֹן שַׁבַּת וְשַׁגְּגוֹת מְלָאכּוֹת, דְּאִיכָּא
שַׁגְּגוֹת טוֹבָא, וּפְטוּרָא בְּשַׁגְּגַת שַׁבַּת וְזִדּוֹן מְלָאכּוֹת, דְּחֲדָא שְׂגָגָה הִיא.
רִש"י:

פרק ז - משנה ב

[ג] ארבעים חסר אחת. יש לומר וכי סגי ליה לתנא דלתני המספר כמו שהוא שלשים ותשע כו', והקרוב אלי דמסריד סריד כלישנא דמשנה יי פרק ג' דמכות, והתם אקראי קאי ארבעים יכנו. ועין תוספות יום טוב שהאריד: **[ד]** גמרא. וטעמא משום דשכיחא. הר"ן. ונראה לי משום דרדית הפת חכמה ואינו מלאכה, הוה אמינא מה שמדביק נמי לא הוי מלאכה דממילא נאפה אחר כך, קא משמע לן. או יש לומר דאתי למעוטי רדית הפת. תוספות חדשים: **[ה]** ובדף ע"ה כתב רש"י שמסדר חוטי השתי. וזה לשון הרמב"ם בחבורו, מתיחת החוטין כדרך האורגים היא הנסכת המסכת (מלשון המסכה הנסוכה) (ישעיה כה), וזה המותח נקרא מסד: **[ו]** רש"י. וזה לשון הערוך, מכניס את חוטי השתי בנירין שיעלה זה וירד זה ויבא הערב ויחזר השתי, יעלה התחתון וירד העליון ויבא הערב. והנירים עצמם פרשם הר"ב בריש פרק כ"א ממסכת כלים וזה לשונו, הן החוטין הארוגים על הקנה, ובעבורם מגביהין קצת החוטין ועושין דרך שילד בו (הארג בחוט) (מחוט הערב). ועין עוד תוספות יום טוב: **[ז]** רש"י. ומזה הלשון יש לדקדק דאינו חייב אלא במתיר על מנת לקשר. אלא שהתוספות דף ע"ג דקדקו מלשון רש"י כו' שאינו מצריד שיתיר על מנת לקשר. ולא דקדקו מן הלשון הזה להוסיף כו', ומכל מקום כתבו בשם הר"ח וכן משמע בירושלמי דבעי מתיר על מנת לקשר. והא דלא תני על מנת, מתרץ כמו בסותר דלקמן. תוספות יום טוב: **[ח]** ונראה לי דנקט צבי משום דשכיחא, כפרוש הר"ן גבי פת לעיל: **[ט]** והסותר. דוקא על מנת לבנות, גמרא. וכתבו התוספות דמכבה נמי על מנת להבעיר, והקשו דהוה ליה למתני בהו על מנת כי היכי דקתני במוחק ובקורע, ויש לומר דהתם נמי לא קתני ליה אלא משום דבעי למתני שעורן דשתי אותיות ושתי תפירות, אבל במכבה וסותר על מנת להבעיר ולבנות אפלו כל שהוא חייב, לא איצטריוך למתניהו: **[י]** כן פרש רש"י כאן. ובריש פרק י"ב פרש רש"י מכה בפטיש בענין אחר, והביאו הר"ב לקמן בריש פרק י"ב עין שם. (ולשון הגמרא, כל מידי דאית ביה גמר מלאכה חייב משום מכה בפטיש): **[יא]** לאו דוקא ארבעים, אלא כלומר ארבעים חסר אחת. ומנינא דרישא לחייב על כל אחד ואחד (ואפלו לא ידע לאחד מהו) בכרת, ודסיפא למעוטי שובט (משוה השתי בכרפר) ומדקדק (מישב

הערב):

חוטי

מישב

פרק ז - משנה ד

[יב] סבן ומרסנן. ואף על גב דמצטרפין לשעור חלה, התם שאני שבו עני אוכל פתו בעסה מערבת בסבנה כו' הלכך לחם הארץ קרינן ביה. אבל

לְעֵנֶן שֶׁבַת מִיַּד דְּחָשִׁיב בְּעֵינָיו, וְסִתְמִיחוּ דְהֵנִי לָאוּ אֶכֶל נִינְהוּ. גְּמָרָא:

ח

פרק

פרק ח - משנה א

[א] וּפְרֵשׁ רִשְׁיֵי בִיצָה וּמְחֻצָּה רְבִיעִית הֵלֵךְ. וְכָתַב הַרְמְבִי"ם כִּי שְׁעוֹר הַכְּלִי אֶצְבָּעִים עַל אֶצְבָּעִים עַל רוּם אֶצְבָּעִים, וְחָצִי אֶצְבָּע וְחֻמֶּשׁ אֶצְבָּע. וְכָל הַמְדוֹת בְּגֵדָה, שֶׁהוּא הַבְּהוֹן בְּלִשׁוֹן הָעֵבְרִי: **[ב]** וְאִין שְׁעוֹרוֹ יְדוּעַ לָנוּ, אֲבָל פְּרוּשׁוֹ כְּדִי גְמִיעָה שֶׁל אָדָם בִּינוּנִי, וְהוּא פְּחוּת אֶפְלוֹ מְכַדִּי לְגַמְיוֹ, וְאִין צָרִיד לֹא מִרְבִּיעִית (מַגִּיד מִשְׁנֵה פֶּרֶק יח בְּשֵׁם הַרְמְבִי"ם): **[ג]** לְשׁוֹף כּוֹי. וְרַפּוּאָתוֹ מְצוּיָה [שְׁרָגִילִים לְמַחֹת בּוֹ הַרְפּוּאָה לְעֵינוֹ], דְּכָל מְשָׁקִין מְרַפְּאִים לְעֵינַיִם וְנִגְלָדִין כְּדָבָק עַל הָעֵין, לְבָר מִפְּמֵא דְמָסוֹ וְלֹא נִגְלָדִין. גְּמָרָא:

פרק ח - משנה ב

[ד] אֶזֶן. וּבְחֻבֵּל [דְּבָרִישָׂא] לֹא סָגִי בְּהַכִּי, וְצָרִיד כְּדִי אֶזֶן לְקַפָּה, דְּמַתּוּדָה שֶׁהוּא קָשָׁה פּוּגֵם עַץ הַנֶּפֶה וְכַבְרָה וְלֹא עֲבָדִי אֵינְשִׁי. גְּמָרָא: **[ה]** וְהַמּוֹצִיא קֶשֶׁר. אֵינְצֵרִיד לְאִשְׁמְעֵינוֹ דְּאֶפְלוֹ כְּתוּב עַל הַקֶּלֶף, אִף עַל גַּב דְּשְׁעוֹר קֶלֶף כְּדִי לְכַתֵּב עָלָיו פְּרִשָׁה קִטְנָה שְׁבַתְפְּלִין. תּוֹסֵפוֹת:

פרק ח - משנה ג

(ו) עור. פֶּרֶשׁ בַּגְמָרָא דְמַלִּיחַ וְעַדִּין לֹא נַעֲשָׂה בְקִמַח וְעַפְצָה: **(ז) קֶלֶף.** הַעוֹר בְּשַׁעַת עֵבוּדוֹ חוֹלְקִין אוֹתוֹ לְשָׁנִים, וְאוֹתוֹ שְׁכַלְפֵי שְׁעַר קְרוּי קֶלֶף, וְכַלְפֵי בְּשָׂר הוּא דּוּכְסוּסְטוּס, שְׁכֹן בְּלִשׁוֹן גֵּוֹן קוֹרִין לְבִשָׂר סוּסְטוּס, וְדוּדָּה פְּרוּשׁוֹ מְקוּם, כְּמוֹ דוּדָּה פֶּלֶן, לְכַד קְרוּי דּוּכְסוּסְטוּס, כְּלוּמַר מְקוּם בְּשָׂר. תּוֹסְפוֹת: **(ח) שְׁהִיא כּוֹי.** תִּימָה לְמֵאֵי אֵיזְטְרִיד לְפֶרֶשׁ, דְּזִיל קְרִי הַפְּרָשִׁיּוֹת שְׁבַתְפְּלִין תִּמְצָא שְׁזוֹ הַקְּטָנָה, וְנִרְאָה לִי דְאֵזְטְרִיד מְכִינֹן דְּתַנְנֹן בְּסוּף פֶּרְק ג' דְּמִנְחוֹת שְׂאֲרֵבַע פְּרָשִׁיּוֹת מְעַכְבוֹת זֹאת זֹאת, אִם כֵּן לֹא לְהוּי שְׁעוֹר לְהוֹצֵאת שְׁבַת אֲלֵא אִם כֵּן שְׁיִהִיָּה בְּכַדִּי לְכַתֵּב עֲלָיו כָּל הָאֲרֵבַע פְּרָשִׁיּוֹת, לְהַכִּי קַתְנִי שְׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, מְכִינֹן שְׁהַפְּרָשָׁה קְטָנָה הִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לְשַׁעַר בַּה לְבַד, שְׁכֹן קוֹרִין [אוֹתָהּ לְבַד] עַל מִטָּתוֹ. וְאִם תֵּאמַר אִם כֵּן לָמָּה לִי לְמַתְנֵי פְּרָשָׁה קְטָנָה שְׁבַתְפְּלִין [וַיֵּשׁ לוֹמַר, דְּאֵי לָאו מִשּׁוּם דְּנִכְתְּבָה בְּתַפְלִין לֹא הֵינּוּ מְשַׁעְרִים בַּה, לְפִי שְׂרַב הַעוֹלָם בְּקִיאוּן בַּה וְקוֹרִין אוֹתָהּ בְּעַל פֶּה. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב]. וְכַנְנָס עַל גְּבִי עֲנַק עוֹלָה לְיִשְׁב, דְּבִאֲמַת מַלְת קֶטֶן מִתְפַּרְשֵׁת בְּשָׁנֵי דְרָכִים, הָאֶחָד עַל שֵׁם הַקְּטָנוֹת מִמֶּשׁ. וְהַשְּׁנִי שֶׁהוּא אַחֲרוֹן כְּנֻגַד הָרֵאשׁוֹן כְּמוֹ עֵשׂוֹ בְּנֵה הַגְּדוֹל וַיַּעֲקֹב בְּנֵה הַקְּטָן אֲף שְׁתַּכֵּף אַחַר זֶה יֵצֵא. וְאִם כֵּן הָוָה אֲמִינָא לוֹמַר שְׁהַפְּרָשָׁה קְטָנָה שְׁבַתְפְּלִין הֵינּוּ וְהִיא אִם שְׁמוּעַ, דְּהָרִי הוּא חָשׁוּב [בְּפִנֵי עֲצָמוֹ] לְמִי שְׁכַתוּב וְעוֹמֵד אֲצֻלוֹ הַשְּׁלֵשׁ פְּרָשִׁיּוֹת הָרֵאשׁוֹנִים [דְּהֵינּוּ קַדֵּשׁ, וְהִיא כִי, וְשְׁמַע יִשְׂרָאֵל], וְהַפְּרָשָׁה אַחֲרוֹנָה עַדִּין לֹא נִכְתְּבָה אוֹ שְׁנִמְצָא בּוֹ פְּסוּל, נִמְצָא דְהוּא מְלוּי הַחֲסָרוֹן. אֲבָל עַל פְּרָשָׁה אַחַת לְפָנֶיהָ מָה יוֹעִיל לְבַדְדָּנָה (שְׁצָרִיכִים לְהִיּוֹת נִכְתְּבִין בְּסִדְרוֹ). לִיִּשׁ. וְלַכַּד אֲשַׁמְעִינֶן דְּבִאֲמַת לֹא כֵן הוּא וְאִין זֹאת קְטָנָה, רַק שְׁפַרְשֵׁת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל שְׁהִיא קְטָנָה בְּכַמוּתָהּ גַם כֵּן שְׁעוֹרָה חָשִׁיב וְחֲזִי לְאֵזְטְרוּפִי אִם יְהִיָּה לוֹ עוֹד קֶלֶף עַל אֲשֶׁר אַחֲרֶיהָ שְׁהוּא וְהִיא אִם שְׁמוּעַ. וְלְכַאוֹרָה מְכָאן סַעַד לְסִדְר הַתְּפִלִּין שֶׁל רִשְׁיִי ז"ל דְּשְׁמַע קִדְּם לְוְהִיא אִם שְׁמוּעַ, דְּלְשִׁיטַת רַבְּנּוֹ תַּם ז"ל אִם כֵּן מִמָּה נִפְשָׁד שְׁמַע יֵצֵא לְאַחֲרוֹנָה, וּמֵאֵי אֲשַׁמְעִינֶן. וְצִדְקַת הַתִּי"ם עֲלָיו, גַם מִזֶּה לֹא יְנוּחַ יָדוֹ, לְפִי מָה שְׁמַבְאָר בְּטוֹר וּבֵית יוֹסֵף אֲרַח חִיִּים סִימָן לִיּוֹ דְאֲף לְשִׁיטַת רַבְּנּוֹ תַּם צָרִיד לְכַתֵּב שְׁמַע קִדְּם וְהִיא אִם שְׁמוּעַ. עֵינֵי שָׁם. אִם כֵּן בְּסִדְר הַכְּתִיבָה סוּף דְּבַר הַכֹּל נִשְׁמַע וְהִיא אִם שְׁמוּעַ אִם שְׁמוּעַ בְּקוֹל ה' :

פרק ח - משנה ד

(ט) נֶקֶב קֶטֶן. בַּגְמָרָא שֶׁל יֵין. וּפְרֶשׁ רִשְׁיִי לְמַעוּטֵי שְׁמֹן וּדְבִשׁ, שְׁהֵינֵן זָב דְּרָדָּה נֶקֶב קֶטֶן יוֹתֵר מִשְׁמֹן וּדְבִשׁ, וְהַכִּי מְפָרֵשׁ בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרְק ג' דְּמַכְשִׁירִין דְּשְׁמֹן עַב מֵיּוֹן. וְצָרִיד עֵינֵן בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרְק ג' דְּמַסְכַּת כָּלִים דְּמִפְרֶשׁ הַר"ב שְׁהַשְּׁמֹן דִּק מַהֵינֵן. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ח - משנה ז

[י] נראה מלשוננו דפצימין כעין קורות ועמודים. ולשון רש"י, כשעושין פצימין ומסדרין אותם עמודים וקורות. והוא כדעת הערוך שמפרש ששם הלחי והמזוזה פצימה בלישנא דרבנן, שלש דלתות (ורמיה לו) תרגומו תלת פצים. והרמב"ם כתב פצים חצי לבנה, כשיש חלל בין חצאי לבנה וימלאו אותו חלל בחרסים ואבנים דקים: **[יא]** רבי יוסי כו'. ורבי מאיר סבירא ליה דהכי קאמר קרא, דאפלו מידי דלא חשיב לאינשי כמו לחשוף מים מגבא לא לישתכח ליה. גמרא: **[יב]** משם ראיה. קצת קשה דהנה ליה למימר משם זכר. ועין משנה ז' פרק ב' דספח:

ט

פרק

פרק ט - משנה ב

[א] ואומר רבנו תם דמכל מקום איצטריך קרא, דאי לאו קרא הנה אמינא אף על גב דלא ינקי איכא ערבוב ואסור, קא משמע לו קרא דבכהאי גוונא ליכא ערבוב. ובקרא לחודיה לא סגי, דלא הנה ידעינן בכמה שרי קרא, אבל השתא דקים להו לרבנן דחמשה בששה לא ינקי אית לו לאוקמיה קרא בשיתא:

פרק ט - משנה ג

[ב] ואם תאמר אם כן טפי הנה ליה למנקט קרא דוקדשתם היום ומחר. ואומר ר"י דניחא ליה לאתויי הו נכונים לשלשת ימים משום דמוכח דמשום פליטת זרע הקפיד דכתיב ביה אל תגשו אל אשה. תוספות: **[ג]**

וְאִם תֹּאמַר וְהָא כְּתִיב בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים, אֲלֵמָּא טְפִי מְסַתְּכֵן
בְּשְׁלִישִׁי מִבְּשַׁנִּי, וְיֵשׁ לֹמַר אֲף עַל פִּי שְׁסַכְּנַת יוֹם שְׁנֵי גְדוּלָּה מְשְׁלִישִׁי, אֲפֹלוּ
הֲכִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הָיוּ חֲלוּשִׁים בְּיוֹתֵר וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְבָרַח וּלְהִלָּחֵם,
אָבֵל בַּיּוֹם שְׁנֵי עֲדִין לֹא תִשֵּׁשׁ כְּחָם. הַרְ"ן:

פרק ט - משנה ד

[ד] וְאִינוּ חָיִב אֲלָא מִכַּת מְרֻדוֹת, לְפִי שֶׁהִסִּיכָה אֵינָה אֲלָא אֲסַמְכָתָא
וּמְדַבְּרִיהֶם. הַרְמַב"ם:

פרק ט - משנה ה

[ה] כְּדִי לְבַטֵּל. אֲף עַל גַּב דְּתַנּוּ בְּמִשְׁנָה ה' פֶּרֶק ח' קָנָה שְׁהוּא עֵב כּוֹי כְּדִי
לְבַטֵּל כּוֹי אִיצְטְרִיךְ לְאֲשַׁמְעֵינּוּ בְּעֵצִים, דְּלֹא תִימָא דְחָזוּ לַעֲשׂוֹת בְּהוּן שׁוֹן
שֶׁל מִפְתִּיחַ וּבְכָל שְׁהוּא לְחַיִּב, קָא מְשַׁמַּע לָן. גְּמָרָא: **[ו]** תְּבַלִּין. כְּמוֹ הַפְּלִפֵּל
וְהַזְּנֻבִיל וְגַלְגָּאן וְקָדָה וְדוּמִיָּהוּ, וְכֵלָן מְצַטְרְפִין זֶה עִם זֶה לְפִי שֶׁפְּעֻלָּתוֹן
אֲחַת. הַרְמַב"ם. וְכָל אֵלוּ הֵם מִינֵי מְרַקְחוֹת וּדְבָרִים שְׁרִיחֵן טוֹב, וְלֹא פּוֹקִי
שְׂאָר דְּבָרִים שֶׁמִּתְבַּלִּין בְּהֵם הַתְּבַשִּׁיל כְּמוֹ הַשּׁוּם וְהַבָּצֵל. וְתַמְהַנִּי דְּבַפְרָק
ב' דְּעָרְלָה מִשְׁנָה ט"ו מְפָרֵשׁ תְּבַלִּין כָּל דְּבַר שֶׁמִּתְבַּלִּין בּוֹ וְאֲפֹלוּ שׁוּם כּוֹי,
וְכָל שְׁעוּרֵי שְׁבֵת הוֹלְכִין אַחַר דְּרָכּוֹן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לַעֲשׂוֹת בְּדְבָרִים הֵם, הֲכִי
נְמִי כִּיּוֹן שֶׁהַשּׁוּם וְדוּמִיּוֹ בְּכָלֵל תְּבַלִּין לְעֲנִין נוֹתֵן טַעַם הֲכָא נְמִי שְׁיָהוּ בְּכָלֵל
תְּבַלִּין לְעֲנִין הוֹצָאת שְׁבֵת. וְאִי אִין מִתְבַּלִּין לְבִיצָה אֲלָא בְּאֵלוּ שְׁזָכַר הַר"ם
נִיחָא. תּוֹסֵפּוֹת יוֹם טוֹב. וְעִין שָׁם: **[ז]** כְּלוּמַר שֶׁמִּיבְשִׁין אוֹתוֹ וְכוּתְשִׁין הַדָּק
הַדָּק עַד שֶׁנַּעֲשָׂה כְּעָפָר:

פרק ט - משנה ו

[ח] מִינֵי בְּשָׂמִים. וְרֵאוּיִין לְהַרְיִחַ כְּמוֹ לְתַבֵּל, דְּאִי לֹא תִימָא הֲכִי הָא תִּנְא
לָה לְעִיל כְּדִי לְתַבֵּל בִּיצָה קָלָה כּוֹי, וְאֲף עַל גַּב דְּהִתָּם קָא חֲשִׁיב הַרְמַב"ם

דְּבָרִים הָרְאוּיִין גַּם לְהַרְיֵחַ, צָרִיךְ לומר דְּהִנְהוּ עֲבִידֵי טְפִי לְתַבּוּל מְלָהֲרִיחַ וְהַלְכָּד לֹא אֲזַלְיִן בְּתֵר שְׁעוּרָא זוטָא, וּכְדֵאִיתָא בְּגִמְרָא דְף עֵיח כָּל מְלֵתָא דְשְׂכִיחָא וְלֹא שְׂכִיחָא אֲזִיל רַבָּן בְּתֵר דְשְׂכִיחָא לְקָלָא, שְׂכִיחַ וְשְׂכִיחַ אֲזִיל רַבָּן בְּתֵר דְשְׂכִיחָא לְחִמְרָא. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ט - משנה ז

{ט} ומשמע דראויין גם כן לאכילה, אלא כיון דלזריעה קימא הוה שכיחא ושכיחא, דאזלינן בְּתֵר דְשְׂכִיחָא לְחִמְרָא כְּדִלְעִיל וְלִשְׁוֹן הַרְיֵחַ זְרַעוּנֵי גְנָה הֵם הַזְרָעִים שְׂאֵינִם רְאוּיִים לְאֲכִילָה. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **{י}** פְּחוֹת מִכְּרוּגְרֵת. בְּפְרוּשׁ הַרְמְבַ"ם אָמַר קְרוֹב לְגְרוּגְרֵת, וְטַעְמוֹ נִרְאֶה דְמִדְלָא פְּרִשׁ הַשְּׁעוּר שְׁמַע מִינֵיהּ דְּבְפְחוֹת מַעַט קְאָמַר: **{יא}** חֲמֻשָּׁה. פְּרִשׁ הַרְמְבַ"ם אָפְלוּ לֹא הוֹצִיא אֶלָּא חֲמֻשָּׁה בְּלֶבֶד: **{יב}** שְׁהָרִי מִתֵּר לְאֲכֹלוּ כְּשִׁמַּת [וְאִינוּ טַעוּן שְׁחִיטָה כְּדָגִים], וּמִשׁוּם הֵכִי בְּטַמָּא לְקַמֵּן מִפְּרִשׁ הַרְיֵחַ דְּאִין מְצַנִּיעִין לְתִינוּק דְּלָמָּא מִיַּת וְאֲכִיל לִיה, שְׁמַע מִינֵיהּ דְּבְטָהוֹר לֹא אֲכַפֵּת לָן אִי אֲכִיל לִיה: **{יג}** אָף עַל גַּב דְּאִין מְצַוִּין עַל קֶטֶן הָאוֹכֵל אֲסוּר לְהַפְרִישׁוֹ, פְּרִשׁ רַשִׁי דְּמַכְּל מְקוּם בְּיַדִּים לֹא יִהְיֶינָן לִיה כְּדִתְנִיא כּוּ'. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

י

פרק

פרק י - משנה א

{א} וְכָל שְׂכֵן הַמוֹצִיא בְּשֶׁבֶת לְזֶרַע וְכוּ'. גְּמָרָא: **{ב}** בְּכָל שְׁהוּא. מִשְׁמַע אָפְלוּ גְרַעִין אַחַד, וְלֹא תִימָא דְכָל שְׁהוּא דְתִנּוּן הִינּוּ פְּחוֹת מִכְּרוּגְרֵת אָבֵל כְּזִית לִיבְעִי. גְּמָרָא. וְסִיעֵתָא לְפְרוּשׁ הַרְמְבַ"ם דְּלְעִיל (פְּרָק ט אֹת י): **{ג}** בְּגִמְרָא פְּרִיךְ פְּשִׁיטָא, וּמִשְׁנֵי כְּגוֹן שְׁזָרְקוּ לְאוּצָר וְלֹא בְּטָלוּ בְּפְרוּשׁ. וְקָא מִשְׁמַע לָן דְּאָף עַל פִּי שְׁנַכְר בְּמְקוּמוֹ שְׁלֹא נִתְעַרַב יַפָּה וְהוּהוּ אֲמִינָא דְּבְמִלְתִּיהּ קַמִּיתָא קָאִי, קָא מִשְׁמַע לָן. וְכַתְבַּת הַמַּגִּיד מִשְׁנֵה שְׁחִזַר וְהַכְנִיסוּ רוּצָה לומר

וְהוֹצִיאֹוּ [וְתִנָּא לְהוֹצֵאָה הַכְּנָסָה קָרִי לָהּ, וְהוּא מִדִּין לְהוֹצֵאָה הַכְּנָסָה. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב]:

פרק י - משנה ב

[ד] [וּמִיָּרִי כְּשֶׁהִיא] פְּחוּתָהּ [בְּגִבְהָה] מְשַׁלְּשָׁה [טְפָחִים], דְּהוּי רְשׁוּת הָרַבִּים גְּמוּרָה:
[ה] וְהָא דְתַנְּנָן בְּסוּף פְּרָק דְלַעֲלִיל קַפְתָּ הָרוּכְלִין אֵינּוּ חַיֵּב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת,
לֹא שָׁאֵם לֹא הוֹצִיא כְּלָה שְׁלֵא יִתְחַיֵּב עַל אוֹתָן מִיָּנִין שֶׁהוֹצִיא כֻּלָּן מִבְּחוּץ,
אֶלָּא הָא אֲתִי לְאַשְׁמוּעִינָן שָׁאֵם לֹא הִיָּה לוֹ יְדִיעָה בִּינְתַיִם אֵינּוּ חַיֵּב עַל כֻּלָּן
אֶלָּא אַחַת, וְלֹא תִימָא דְמִיָּנִין מְחַלְקִין. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק י - משנה ג

[ו] כְּלֵאָחֵר. כְּתָבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְלַגְרָסָא זֶה יֵשׁ לוֹמֵר דְבִרְגְלוֹ הוּי פְּרוּשׁ כְּלֵאָחֵר
יְדוֹ, וּמִיָּהוּ סְפָרִים דְגְרָסִי לְאַחֵר יְדוֹ נִיחָא טְפִי דְהָכִי תִנְיָא בְּבִרְיָתָא
בְּגִמְרָא: [ז] הִינּוּ שְׁנוּשָׂא הַמְּשָׂא עֲצָמוּ בְזָרְעָ וְלֹא עַל יְדֵי כְּלִי שְׁתוּלִין בְּזָרְעָ
בְּמַרְפֵּק, כִּי זֶהוּ דְרָדָּה הַמוֹצִיאִין וְלֹא גָרַע מִתְלַתָּה בְּסִינְרָ דְלִקְמָן. תּוֹסְפוֹת
יוֹם טוֹב: [ח] לֹא אֲתִי לְאַפּוֹקִי הַשְּׁפָה הָעֲלִיוֹנָה, אֶלָּא אוֹרְחָא דְמִלְתָּא נְקֻט,
שְׁכֹן דְרָדָּה הַחֲלוּקָ לַעֲשׂוֹת פִּיּוּ הַתְּחַתּוֹן בְּעִנְיָן שְׁיִכּוֹל לְקַבֵּל בּוֹ: [ט] בְּמִנְעָלוֹ
בְּסִנְדָּלוֹ. מְפָרְשִׁים בְּרִישׁ פְּרָק י"ב דִּיבְמוֹת:

פרק י - משנה ד

[י] לְפָנָיו. וְלֹא מִיבְעִיָּא לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו דְאַתְעִבִּידָא מְחֻשְׁבָּתוֹ
דְּחַיֵּב, אֶלָּא אֶפְלוּ לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו דְסִלְקָא דְעֵתָּהּ אֲמִינָא הוּאִיל וְלֹא
אַתְעִבִּידָא מְחֻשְׁבָּתוֹ לֹא לְחַיֵּב, קָא מְשַׁמַּע לָן. גְּמָרָא: [יא] וְתִנָּא קָמָא דְרַבִּי
יְהוּדָה לֹא חֲשִׁיב לִיָּה חוּזָר. תּוֹסְפוֹת. וְצָרִידָּה לּוֹמֵר דְבְּאַמְתָּ אֵינּוּ חוּזָר כְּלִי
הָאֵי כְּמוֹ סִינְרָ וּבְהָא פְּלִיגִי אֵי חֲשִׁיב חֲזָרָה אֵי לֹא, אֲבָל אֵין לְפָרֵשׁ דְפְּלִיגִי
בְּמִצִּיאוֹת. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק י - משנה ה

[יב] תימיה לר"י למה פטור, והלא אפלו במשא קל יותר חזב כו'. ואומר ר"י דממשכון גמרינן שלא היו נושאים דבר חי כו'. תוספות: **[יג]** אבל במשמשי עבודה זרה (לעיל פ"ט מ"ו) אין הלכה כרבי יהודה, עין מה שכתבנו שם. אבל הקא יש צרף בכלם, דנבלה ושרץ מצניעו לכלבו ולשונרו, ומת מצניעו לקוברו. ויהיב שעוריהו כטמאתו לחמרא. עין תוספות יום טוב: **[יד]** כלומר אינו צריך למת ברשות הרבים, ובמשכון היו צריכים לחפצים שהוציאו:

פרק י - משנה ו

[טו] ופרש רש"י שמוליכה מכחול סביב העין כאדם המוליך קלמוס סביב האות, ופריד וכי דרף כתיבה בכף. אך בגמרא מסיק כוחלת משום צובעת: **[טז]** ובגמרא פריד וכי דרף בגנו בכף, אין כדדריש רבי שמעון בן מנסיא ויבן ה' אלקים את הצלע, מלמד שקלעה הקדוש ברוך הוא כו' שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא ביניתא. והנוטל צפרניו ושערו ושפמו וזקנו כו' משום גו'ז: **[יז]** גמרא. וכתבו התוספות, כרבי יהודה, דמלאכה שאינה צריכה לגופה חזב: **[יח]** הרמב"ם. ולא פרש טעם בדבר. ובגמרא משמע להפד דלעצמו יכל לאמן ידיו ולתקנו בלא כלי יותר מלחברו. ועין תוספות יום טוב:

[א] משום דאי לאו הכי, אם יותר מבית סאתים אף על גב דהזורק לתוכו מרשות הרבים חזב, מכל מקום אסרו חכמים לטלטל בתוכו יותר מארבע אמות. ולפיכך הצריך להתנות ביש בו כמה מילין שיהיה מקור לדירה. בית יוסף: **[ב]** לרבותא נקט דרדך שיהיה רחב שש עשרה, אמה וכל שכן כל הני דנקט. [וכש"אין בו שש עשרה אמה הוא כרמלית. הר"מ]: **[ג]** שאם יש עליו תקרה הרי הוא ככרמלית כדאיתא בגמרא: **[ד]** משום דכל פחות משלשה פלבוד דמי והוי רשות הרבים, ועקיפה והנחה במקום ארבעה אירי בעמוד תשעה ורבים מכתפין עליו, דהוי כרשות הרבים. תוספות יום טוב:

פרק יא - משנה ב

[ה] והכי נמי גזזטראות דומיא דעגלות, והן היו גבוהות עשרה שקהי רשות היחיד הן. ועין תוספות יום טוב: **[ו]** עבודת הלויים. והוצאה מלאכה גרועה היא, ולפיכך הצריך למצא הושטה [אף על גב] דתולדה היא שקהיתה במשכן. תוספות:

פרק יא - משנה ג

[ז] בפתל. פרוש בפני הפתל [ונדבק בו]. רש"י: **[ח]** ארבע אמות. מסקינן בריש פרקין דכל ארבע אמות ברשות הרבים גמרא גמירי לה:

פרק יא - משנה ד

[ט] והמכון שאינם עמקים: **[י]** דאף על גב דעד עשרה כרמלית ולמעלה מקום פטור כדכתב הר"ב במשנה א', הא קימא לן כמאן דאמר בסוגיא אמתניתין דלקמן דמיא ארעא סמיכתא היא ומשפת מיא משחינו לה: **[יא]** אוקימתא דאביי. וצריך עיון דבמשנה א' כתב הר"ב דחריץ שיש בו ארבעה על ארבעה פחות מעשרה שהוא כרמלית, והכא שיש בו מים עם רפש וטיט הוה רשות הרבים, ואף על גב דהכא תנו ורשות הרבים מהלקת

בוּ הָא לְעִיל סִתְמָא קֶאָמֵר. וְאֶפְשָׁר לּוֹמַר דְּרִקָּק מִיָּם מִן הַסֵּתָם יֵשׁ בְּמִדְרוֹנוּ
מִכָּל צַד שְׁפוּעַ וְנוֹחַ לְהִלְךְ בְּתוֹכוֹ, אֲבָל חֲרִיץ מִן הַסֵּתָם אֵין לוֹ שְׁפוּעַ כָּל כָּד
וּלְפִיכָד אֵין רְשׁוּת הַרְבִּים מְהֻלְכֵת בּוּ:

פרק יא - משנה ה

{יב} דְּסִלְקָא דְעֵתְךָ כִּיּוֹן שְׂאִין עֲתִידוֹת לְהִיּוֹת קְבוּעוֹת שָׁם לֹא יִהְיֵי עָרוּב,
קֶא מִשְׁמַע לֹן דְּמַהֲנֵי. תּוֹסְפוֹת:

פרק יא - משנה ו

{יג} קֶלְטָה אַחַר. וּכְגוֹן שְׁנַעְקֵר מִמְקוֹמוֹ וְקִבְּלָהּ. רַשׁ"י: **{יד}** קֶלְטָה כְּלָב.
בְּפִי, דְּלֹא הָיִי הִנְחָה, דְּבַעֲיָנָן מְקוֹם אַרְבָּעָה. רַשׁ"י. [וְאִיתָא בְּגִמְרָא דְאִי מְכוּן לֹא
בְּתַחֲלַת זְרִיקְתּוֹ לְפִי הַכְּלָב, כִּיּוֹן דְּאַחַשְׁבִּיהַּ מִחֲשַׁבְתּוֹ מְשׁוּי לִיהַּ מְקוֹם וְחִיב]: **{טו}** שְׁהֲרִי קֶשֶׁה
בְּמִשְׁנָה דְּמִדְתָּנָן וְנִזְכָּר כּוֹי קֶלְטָה כּוֹי מִשְׁמַע הָא לֹא קֶלְטָה אַחַר אֶלֶּא נְחָה
אַף עַל פִּי שְׁנִזְכָּר חִיב, וְהָא תְּנִי סִיפָא אֵינָן חִיבִין עַד שְׁתֵּיהֶּא תְּחִלְתָּן וְסוּפָן
שְׁגָגָה, וּלְפִיכָד שְׁעוֹר הַמִּשְׁנָה כְּדִמְפָרֵשׁ הַרְמְבַ"ם. אֲבָל נִרְאֶה דְּקֶצְרוּ
דְּבִרְיָהֶם וְכָלְלוּ שְׁתֵּי תִירוּצִים יַחַד, דְּרַבָּא מְתַרְץ דְּאוֹ קֶלְטָה קֶתְנֵי וְרַב אֲשִׁי
מְתַרְץ לֹה בְּבִמָּה דְּבִרִים אֲמוּרִים שְׁחִזֵּר וְשָׁכַח. וְעֵין בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב
שְׁהֲאָרִיךְ:

יב

פרק

פרק יב - משנה א

[א] הבונה. כתבו התוספות צריך לתן טעם אמאי תני הבונה אחר זריקה והוצאה. ולי נראה [לתת טעם] דאחר שפרש דיני הוצאה דאיהי סיומא דאבות מלאכות רצה לפרש מה דסקימך לה והוא מכה בפטיש, ולפי שהוא מעין מלאכות בנין ששכיח טפי הלכך נקט הבונה קדם: **[ב] כל שהוא.** מסקינן בגמרא שכן בעל הבית שיש לו נקב בבירתו סותמו, דכותה גבי משכן שכן קרש שנפל בו דרנא (תולעת) מטיף לתוכו אבר וסותמו: **[ג] ובגמרא איתא [אימא] המסתתת המכה בפטיש, ופרש רש"י דהכי קאמר המסתתת שהוא חייב משום מכה בפטיש חייב בכל שהוא: [ד] והקשו בתוספות דבנין של אבנים לא הוי במשכן, ולמה שביק מלאכה דכלים דהוה במשכן כו'. אלא נראה לר"י דהינו מכה אחרונה שמכה על הכלי בשעת גמר מלאכה, עד כאן לשונם. ונראה לי לתרץ דמשנתנו דברה בהוה עכשיו כיצד מתחייב האדם העושה כד וכו'. תוספות יום טוב: **[ה] זה הכלל.** לאתויי דחק קפינא בקבא. גמרא. ופרש רש"י בגלם גדול הראוי לחק בו קב חקק שלש לגין, ואף על פי שעתיד להוסיף יש שמקימין כן: **[ו] שיש מקימין פיוצא בו ואין מוסיפין עליו.** הר"ן: **[ז] בשבת.** אהעושה מלאכה קאי, כל העושה בשבת והיא מתקימת. הר"ן: **[ח] גמרא.** וצריך לומר שאף על פי שכן היו עושין לא חשיב ליה לתנא קמא שתהא מלאכה בפני עצמה שיתחייב עליה העושה. אבל אין לומר שיחלקו במציאות אם היו עושין**

פרק יב - משנה ב

[ט] החורש. הקדים החורש להכותב לפי שהוא הפך הבונה, שזה ממלא גמא או מוסיף דבר על דבר, וזה חופר ומחסר, ועוד דדמין בשעורן דבונה וחורש שניהם בכל שהוא: **[י] כל שהוא.** מפרש בגמרא דחזי לזרע בתוכה נימא של דלעת. ופרש רש"י אף על גב דלענין הוצאה תנן (סוף פרק ט) שנים, הני מלי לענין הוצאה, דכי מפיק תרתתי מפיק בהדדי, שאינו זורע אחת לבדה, אבל לענין חרישה כל גמא וגמא באפי נפשה עביד לה, דכותה גבי משכן שכן ראוי לקלח אחד של סמנין: **[יא] וחייב משום זורע.** הרמב"ם: **[יב] משום זורע, ולתקון הארץ משום חורש, ואם מאספן להסק נקרא מעמר, וכמו כן [בהמלקט] עשבים.** הרמב"ם:

פרק יב - משנה ג

[יג] דְאִי מְרִישָׁא דְתַנּוּן בֵּין מְשַׁנֵּי שְׁמוֹת הוּהּ אֲמִינָא דְוָקֵא שְׁכוּתְבוּן בְּיַחַד לְזוּגוֹן, אֲבָל כְּשְׁכוּתְבָ שְׁנֵי שְׁמוֹת לְשַׁנֵּי סִימְנִין אִין זְוִיגוֹן עוֹלָה כְּלָל בְּיַחַד אֶלָּא כְּלֵא אֶחָד הוּא סִימְוֹן בְּפִנֵּי עֲצָמוֹ, אִימָא לֹא לְחַיִּב, קָא מְשַׁמַּע לָן. וְעִין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יד]** שֵׁם כּוּ'. וְאָף עַל פִּי שְׁמִי"ס זֹו סְתוּמָה וְזֹאת פְּתוּחָה, לֹא נְחוּשׁ בְּכוּנְתוֹ אֶלָּא בְּגִמְרָ מְלֹאכָה. וְהִרְאָה אֱלוֹי נְתַפְּוֹן לְאָרְגַּ בְּגַד מַעֲשָׂרִים אֲמָה שְׁמִשְׁעָה שְׁאָרְגַּ שְׁנֵי חוּטִין חַיִּב אָף עַל פִּי שְׁכוּנְתוֹ לְהַשְׁלִים אֲרִיגַת הַבְּגָד, וְכִזָּה תַדוּן בְּכָל הַמְּלֹאכוֹת. הַרְמַבֵּי"ס:

פרק יב - משנה ד

[טו] וְעִין בְּפִרוּשׁ הַר"ב וְהַרְמַבֵּי"ס רִישׁ פְּרָק י"ד. וְעוֹד דְּהִקָּא לֹא מְחַיִּב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פִּינּוֹן שְׁמַחְשֵׁבְתוֹ הִיְתָה לְמְלֹאכֶת הַפְּתִיבָה, לֹא לְחַבֵּל וְלְהוֹצִיא דָם, וְכִדְתַנּוּן סוּף פְּרָק ד' דְּכַרְתוֹת:

פרק יב - משנה ה

[טז] אֶחָד בְּאָרְץ. רוּצָה לוֹמַר כְּתַב אוֹת אַחַת בְּאָרְץ וְאַחַת בְּקוֹרָה. הַרְמַבֵּי"ס: **[יז]** וְהוּא הַדִּין בְּכָל זְמַן וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהִסְפִּימוּ עָלָיו אֲנָשֵׁי הַמְּקוֹם הַהוּא שְׂיִהְיָה אוֹת פְּלוּנֵי סִימְוֹן לְתַבָּה פְּלוּנֵית. וּפְרוּשׁ נוֹטְרִיקוֹן כְּתַב הַתְּשֻׁבִי כִּי בְּלִשׁוֹן גֵּוֹן וְרוּמֵי קוֹרִין לְסוּפֵר נוּטֹאֲרִי"ו, וְדַרְכָם לְכַתֵּב בְּקִצְרָה, לְכוּ קוֹרִין לְסִימְנֵים נוֹטְרִיקוֹן כְּלוּמַר דְּרָךְ סוּפְרִים:

פרק יב - משנה ו

[יח] וְקִשְׂיָא לִי מַמָּה נִפְשָׁדַי אִי אִירִינּוּ בְּזִדּוֹן שַׁבַּת וְשַׁגְגַת מְלֹאכוֹת הָא מְפָרֵשׁ רַש"י בְּרִישׁ פְּרָק ז' דְּאֶפְלוֹ יָמִים שְׁבִינְתִים לֹא הוּי יְדִיעָה לְחַלְקָ, וְאִי בְּזִדּוֹן מְלֹאכוֹת וְשַׁגְגוֹת שַׁבַּת הָא לֹא אֲמַרִינּוּ הֵתָם אֶלָּא יָמִים שְׁבִינְתִים הוּוֹן יְדִיעָה שְׂאִי אֲפָשֵׁר שְׁלֹא שְׁמַע כּוּ', וּמְשַׁמַּע דְּוָקֵא שְׁשֵׁת יָמִים שְׁבִין שַׁבַּת לְשַׁבַּת אֲבָל מְשַׁחֲרִית לְעַרְבִית לֹא. וְהַתּוֹסְפוֹת מְסַקִּי דְּמִירֵי שְׁיַדַּע בִּינְתִים,

וְאֶחָד שְׁחָרִית וְאֶחָד עֶרְבִית נֶקֶט לְרִבּוּתָא, דְּאָף עַל גַּב דְּיֵישׁ עִם הַיְדִיעָה
הַפִּסְק וְשִׁהוּת גְּדוֹל בֵּינֵתִים מְחִיב רַבּוֹ גְּמִלְיָאֵל: **[יט]** טַעְמוֹ מְשׁוּם דְּכִתְיִב
אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ, יְדִיעַת חֲטָאת הִיא דְּשִׁמָּה יְדִיעָה, אֲבָל יְדִיעָה דְּלֹאוֹ
חֲטָאת לֹאוֹ שִׁמָּה יְדִיעָה. תּוֹסְפוֹת:

יג

פרק

פרק יג - משנה א

[א] הָאוֹרֵג. אָף עַל גַּב דְּהֶצֵד צָבִי וּמְלֹאכּוֹתָיו נְשִׁנִית סְמוּךְ לְמְלֹאכּת הַכּוֹתֵב,
הַקָּדִים דִּינֵי אוֹרֵג וְדְכּוֹתִיָּה מְשׁוּם דְּדַמְיָן בְּשַׁעוֹרָא, דְּכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת
חָיִב וְכֵן אוֹרֵג בְּשִׁתֵּים, וְאָף רַבִּי אֱלִיעֶזֶר סְבִירָא לִיה בְּשִׁנִּים אֶלָּא דְּמַחְלֵק
בֵּין אֱלִימִי לְקִטְיָנִי כְּדֹאִיתָא בְּגִמְרָא. וְאַחַר ^[הַעוֹשָׂה] שְׁנֵי בְּתֵי נִירִין לְסַמְכוּ
לְאִינְךָ דְּלִית בְּהוּ פְּלִגְתָּא וְשַׁעוֹרָן נְמִי שְׁנִים. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק יג - משנה ב

[ב] **[ג]** פָּקַח עֵינֶיךָ וּרְאָה בְּנַעֲיָמוֹת דְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ד]** וּבִסְל. הֵנֵךְ
לֹאוֹ נִירִין מִמֶּשׁ, אֶלָּא מְשַׁרְשֵׁר וּמְרַכִּיב חוּט אֶחָד בְּשִׁתֵּי לְמִטָּה וְאֶחָד
לְמַעְלָה, וּמַעְמִיד הַשְּׁתֵּי בְּהוּ כְּתִקּוּנּוֹ. רַשִׁי: **[ה]** וְהַתּוֹפֵר. מְשׁוּם דְּבַעֲיָנָן
לְמַתְנֵי הַקּוֹרֵעַ בְּחֻמְתּוֹ וְכוּ', מְשׁוּם הֵכִי קִתְּנֵי הַתּוֹפֵר וְכוּ' הַקּוֹרֵעַ וְכוּ', אָף
עַל גַּב דְּכָבֵר תִּנְא לָהּ בְּאַבוֹת מְלֹאכּוֹת. גְּמִרָא:

פרק יג - משנה ג

ו וְדַקְתָּנִי מִתּוֹ, שְׁמַטְל עָלָיו לְקַבְּרוֹ אֲבָל לֹא לְהִתְאַבֵּל וְלִקְרָע, שְׂאִינָן מֵאוֹתָן הָאֲמוּרִים בְּפִרְשֵׁת אָמַר. וְכָתַב הַרְמְבִי"ם שֶׁהַקּוֹרֵעַ עַל מִתּוֹ שְׂחִיב לְהִתְאַבֵּל שְׂחִיב מִשּׁוּם דְּדַעְתּוֹ מִתִּישְׁבֵּת בְּכָךְ וְחִמּוֹ מִתְפָּשֵׁר כּוֹי. וְקִשָּׁה לּוֹמֵר כֵּן, דְּלִדְבָרָיו כְּשֶׁהוּא קוֹרֵעַ עַל מִתּוֹ מְשַׁכֵּד חֲמָתוֹ בְּכָךְ, וְדָבָר זֶה נִרְאֶה דְאֶסּוּר שְׁהָרִי חִיב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֶׁם שְׁמַבְרֵךְ עַל הַטּוֹבָה, וּפְרָשׁוֹ בְּשִׂמְחָה וּבְלֵב טוֹב וְלִכְבֹּשׁ כְּעֶסוֹ. וְעוֹד דָּאִם כֵּן גַּם עַל מִי שְׂאִינּוֹ חִיב כּוֹי מְשַׁכֵּד נְמִי חֲמָתוֹ בְּקָרִיעָתוֹ. וְעוֹד לָמָּה לֹא יִתְחַיֵּב בְּמִתּוֹ מְטַעַם שְׁעוֹשֶׂה הַמְצָוָה וּמִתְקַן חֵיב הַמְטַל עָלָיו, וְאָף עַל פִּי שְׁמַדְרַבְנָן הוּא כְּמוֹ שְׁכָתַב הַמְּגִיד מִשְׁנָה כּוֹי. וּמִיָּהוּ בְּתוֹסְפוֹת בְּשֶׁם רִ"י דְּתִקּוֹן מְצָוָה לֹא חָשִׁיב תִּקּוֹן אֶלָּא כְּשִׁמְתִּיקוֹן גַּם דָּבָר אַחֵר מְלַבֵּד הַמְצָוָה, וְהַקְרִיעָה מִתְקַן הַבְּגָד שְׂיֻכַּל לְלַבְּשׁוֹ וְאִין בּוֹ חִמּוּם, עַד כָּאן. לְכֵן נִרְאֶה לִי שְׂאָף עַל פִּי שְׂאִין דַּעַת הַחֲכָמִים בְּמְצוֹתָם כְּדִי לְשַׁכֵּד חֲמָתוֹ אֶלָּא שְׂיִקְרַע בְּטוֹב לֵב כְּשֶׁם כּוֹי, מִכָּל מְקוֹם הָאֲמַת כָּךְ הוּא וְשַׁעַל יְדֵי זֶה מְסַתְּלֵק חִמּוּמוֹ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק יג - משנה ד

ז הַמְּלַבֵּן. אָף עַל גַּב דְּבִאוּרְג קִימִינָן, הוֹאִיל וְשַׁעוֹרָן גַּם כֵּן בְּסִיט כְּפוּל לְהַכִּי אֶקְדוּמִינְהוּ לְהַאֲוִירָג. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק יג - משנה ה

ח הַצָּד כּוֹי. עִין לְעִיל אוֹת א': **ט** וְאָף עַל גַּב דְּתַנִּי לִיָּה בְּלִישְׁנָא דְּפְלִיג, אֲשַׁכְּחֵן טוֹבָא דְּכֻנְתִּיָּה:

פרק יג - משנה ז

י אָף עַל פִּי כּוֹי. וְהִלְךְ לוֹ. כְּלוּמַר לְפָנִים אֶל תּוֹךְ הַבַּיִת, דָּאִי לֹא תִימָא הַכִּי הָאִידָא אֶפְשָׁר שְׁהִשְׁנִי יְמִלָּא מְקוּמוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן מְבַלִּי תַת תַּחֲלָה הַמְּקוֹם פְּנוּי, וְאִזְ הַצָּבִי אִינּוֹ נְצוּד, וְנִמְצָא כְּשֶׁהִשְׁנִי חוּזָר אַחֵר כָּךְ וּמִמְלֵא הַפֶּתַח

הוא צדו להצבי, ולמה יהיה פטור, כן נראה לי. תוספות יום טוב. והמגן
אברהם השיג בעקר הדין דאטו מי שיש לו תרנגלת בביתו ונפתח הדלת
יהיה אסור לסגרו. ובתוספות חדשים פוסק כהתוספות יום טוב: **[יא]**
ויפרש הר"ן כגון שיש צבי בתוך הבית והדלת מגופה והוא שמור בכף, ובא
זה ונעל עוד במנעול, אף על פי שמוסיף לו שמירה על שמירתו מתר, ולא
אמרינן הרי זה כאלו צד אותו שאלמלא נעל הוא שמא היו הדלתות
נפתחות והצבי נמלט, כף שני זה מתר לו לישיב בצד הראשון כיון
שהראשון מלא את הפתח, אף על פי שלאחר שנסתלק הראשון נשאר
הצבי נצוד מחמת השני. אי נמי כגון שהיה צבי קשור בבית זה ונעל, שאף
על פי שנתר הצבי אין אומרים לזה שיפתח את ביתו, כיון שבשעה שנעל
בהתר נעל, אף זה השני כיון שבשעה שישיב בהתר ישב, אין מחיבין אותו
להסתלק משם לאחר שנסתלק הראשון:

פרק יד - משנה א

[א] לפי שהוא מפרק אותו דבר ומבדילו מחברו: **[ב]** כן כתב רש"י.
והתוספות כתבו שאינו נראה, דאם כן אפלו לצרף נמי לפטר, אלא יש
לומר דאפלו במינו נצוד פטור משום דהוי מלאכה שאין צריכה לגופה.
וכתב הר"ן דהוא הדין נמי ברישא אינו חייב אלא לצרף, אלא שאותו
שמנה שרצים אין דרכן להזיק ולפיקד כל צידתו לצרף, אבל אינך דרף
לצודן שלא יזיקו. ומתניתין רבי שמעון היא דמלאכה שאינה צריכה
לגופה פטור, ותימה על הר"ב והרמב"ם שלא כתבו שאינה הלכה: **[ג]**
גמרא. ולפרוש שכתב משום מפרק ניחא, שצריך לדם כדי להאכיל
לכלביו. אבל לפרוש שמפרש משום צובע, ואינו יוצא, צריך לומר כגון
שצריך וניחא ליה שיהיה צבוע בעורו, ודנקט להאכיל לכלביו חדא
מתרתי נקט. ועין תוספות יום טוב. ולפרוש דמפרק הא דחייב בנצרך הדם
אף על פי שלא יצא ולא נתקיימה מחשבתו, עין פרק י"ב משנה ג':

פרק יד - משנה ב

[ד] הָכִי קָאָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּבִרְיָתָא. וְרַבִּנּוּן סְבִירָא לְהוּ שְׂאִין לְאַסֵּר מְשׁוּם מְעַבְדַּ אֶלְא כְּשַׁעוּשָׁה כּוּ בְּדָבָר הָעוֹמֵד לְהִתְקַיֵּם כְּמוֹ הַכֶּבֶשֶׁים דְּהִשְׁתָּא דְּמִי לְעַבּוּד. אֲבָל לְצַרְדָּ אֲכִילָה לְשַׁעְתּוֹ לֹא דְּמִי לְעַבּוּד. טוֹר:

פרק יד - משנה ג

[ה] וּמְשׁוּם דְּאִירִי בְּמִי מְלַח שְׁהוּ עֲשׂוּיִין לְמַתְקָא הָאֲכָל וְאִינּוּ דְּבַר מְאָכְל בְּעַצְמוֹ נִקְט נְמִי לְהַנִּי שְׂאִינּוּ מְאָכְל מִמֶּשׁ וְאֲגַבּוּ נִקְט נְמִי אִינְדָּ שְׂיֵשׁ בְּהוּ רְפוּאָה. וְכַתְּבַת הַמַּגִּיד בְּפָרְק כִּי אֲדָכְל אֵלּוּ הַדִּינִין הוּן בְּבִרְיָא שְׂאִינּוּ נוֹפֵל לְמִשְׁכָּב וְלֹא חוּלָה, דְּהִתְנַן בְּמִשְׁנָה וְיִפְרָק חִי דִּיּוּמָא דְּחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוּנּוּ מְטִילִין לוֹ סַם בְּתוּדָּ פִּיּוּ מְשׁוּם סַפְּק נְפֻשׁוֹת: **[ו]** כָּל הָאֲכָלִין. לְאֶתְוּיִי טְחוּל לְשִׁנַּיִם וְכַרְשִׁינִין לְבַנֵּי מַעֲוִן, כְּלוּמַר שְׁקֻשִׁים לְהֵם, וְסִלְקָא דְּעֵתָּא אֲמִינָא דְּלֹאוּ אִוְרָחָא לְמִיכְלִינְהוּ אִי לָאוּ לְרְפוּאָה שְׂיֵשׁ בְּהֵם וּמוּכְחָא מְלִתָּא וְלִתְסַר, קָא מְשַׁמַּע לָן. וְכָל הַמְשַׁקֵּין לְאֶתְוּיִי מִי צְלָפִין בְּחַמְצָא. גְּמָרָא: **[ז]** וְכּוֹס עֶקְרִים. אֶף עַל גַּב דְּמַרְפָּא לְזָבָה וְלֹא מַעְקָרָא כְּדִאִיתָא בְּגְמָרָא. קָרִי לְהוּ אִינְשֵׁי בְּשֵׁם עֶקְרִים כְּדִי שְׂיִהִיָּה מְפָרְסָם בְּשֵׁם זֶה וְיִזְהָרוּ מֵהֵם בְּנֵי אָדָם לְשִׁתּוֹתוֹ וְיִשְׁתַּדְּלוּ אַחַר רְפוּאָה אַחֲרֵת לְאֵלּוּ הַחֲלָיִים: **[ח]** שְׁמוֹן עֶקְרִין. נִרְאָה שְׁרוּצָה לוֹמַר שְׁנַתְּבֵשֵׁם בְּעֶקְרֵי בְּשָׂמִים וְיִרְקוֹת. רַשִׁי פֶּרֶשׁ כּוּן בְּכּוֹס עֶקְרִים:

פרק יד - משנה ד

[ט] דְּחַמְצָא מְעַלִּי לְהוּ הִיכָא דְּאִיכָא מְכָה דְּצַמִּיתִי, וְקָרָא דְּחַמְצָא לְשִׁנַּיִם כּוּן הָעֵצֵל לְשׁוּלְחָיו (מְשַׁלִּי י) דְּמִשְׁמַע דְּקֶשֶׁה לְהוּ, מִיָּרִי דְּלִיכָא מְכָה, דְּמַרְפִּי. גְּמָרָא: **[י]** וְסִיפָא דְּקֶתְנִי אֲבָל מְטַבֵּל כְּדָרְכּוּ, הוּא הַדִּין דְּהוּהָ מְצִי לְמַתְנִי בְּמַגְמַע וּבּוֹלַע, אֶלְא אִוְרָחָא דְּמְלִתָּא נִקְט. תּוֹסְפּוֹת: **[יא]** וְהַרְמַבִּ"ם כְּתַב וְהִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְצָרִידָּ שְׁתַּהִיָּה אוֹתָהּ הַמְּשִׁיחָה מְשַׁתְּמִשִּׁין בְּהָ בְּנֵי אָדָם הַרְבֵּה. וְהָכִי אָמַר רַב בְּגְמָרָא דְּהִלְכָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְלֹא מְטַעֲמִיָּה, דְּאֵלּוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶף עַל גַּב דְּלֹא שְׂכִיחַ שְׂרִי, וְרַב סְבִירָא אִי שְׂכִיחַ אִין אִי לֹא לֹא, וּבִאֲתָרָא דְּרַב שְׂכִיחַ מְשַׁחָא דְּוִרְדָּא:

פרק טו - משנה ב

[א] מפתח חלוקה. בגמרא, פשיטא. לא צריכא דאית לה שני פתחים, דהינו אותן לשונות שזכר הר"ב, ואם אינה מתרת אלא האחד יכולה לפושטה וללובשה בדחק, מהו דתימא חד מניהו בטולי מבטלה לה ותיהוי קשר של קימא ותרויהו ליתסרי, קא משמע לן: **[ב]** וחסורי מחסרא והכי קתני, ואלו הו המתרין לכתחלה. הר"ן: **[ג]** וחויטי סבכה. בגמרא, פשיטא. לא צריכא דרויחא לה ואינו מהדק בראשה, מהו דתימא מישלף שלפה לה מראשה כשהיא קשורה והנה ליה קשר של קימא, קא משמע לן דאשה חסה על שערה פן תנתק השער, ומישרא שרי ליה: **[ד]** ושל פסיקיא. איכא נמי לשנויי כהאי גוונא, מהו דתימא מחתה ליה דרד רגלה ויוצאה, קא משמע לן דלא עבדי הכי משום צניעותא. רש"י: **[ה]** ורצועות וכו'. יש בגמרא הרבה צדדיו, מהן לחיוב מהן לפטור מהן להתר, והמתרים הם שקושרים אותם על הרגל בשעת מלבוש, שאלו ודאי אינן מעשה אמן ולא של קימא. הרמב"ם: **[ו]** ובאחת מהן יכל להוציא היין. רש"י. ונראה לי אבל בדחק, וכן בקדירה של בשר, וכמו שפרשו בכל האחרים. תוספות יום טוב: **[ז]** לפני הבהמה. בגמרא, פשיטא. לא צריכא דאית לה תרתי איסרי, פירש רש"י שני חבלים קושר ברחב הפתח זה למעלה מזה. לישנא אחרינא, תרי איסרי שקושרן היום בשני צדי הפתח ולא היתה תלויה בה מאתמול, מהו דתימא חד מניהו בטולי מבטל ויוציאנה בדחק, קא משמע לן: **[ח]** מסיק בגמרא דלא פליג, דהא דמי להנד דלעיל: **[ט]** שאין פלי הגרדי מקצין. הרמב"ם. והכי איתא בגמרא:

פרק טו - משנה ג

[י] מקפלין כו'. משום דתני לעיל קושרת אשה מפתח חלוקה שהם מתקוני בגדי האדם, נקט נמי להד שהם תקוני הבגדים. ואף על גב דלא הוון משום קשירה ולא נאסרו אלא משום דהוי כמתקון מנא, וכדרך

שְׁאָסְרוּ טְבִילַת כְּלִים: **{יא}** וּמִצִּיעִין כּו'. הַצְעוֹת בְּגָדִים עַל הַמְטוֹת לִישׁוֹן עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ יְצוּעֵי עֲלֵה (בְּרֵאשִׁית מַט). הַרְמַב"ס: **{יב}** וְכֵן וְחֻלְבֵי שַׁבַּת קֶרְבִּין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁחַל לְהִיּוֹת בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת. רַש"י. וְאִם תֹּאמַר הֲאֵל לֹא מִיִּקְלַע יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת כְּמוֹ שֶׁכְּתוּבָתִי בְּפֶרֶק ה' דְּסִפָּה מִשְׁנֵה ה', הֲאֵל מוֹקְמִינֵן הֵתֵם לְהַדֵּךְ מִשְׁנֵה כְּאַחֲרֵים דְּסִבְיָא לְהוּ דְכָל הַחֲדָשִׁים כְּסֻדְרוֹ, אֶחָד מְלֵא וְאֶחָד חֶסֶר: **{יג}** כְּלוּמַר וּלְהַכִּי לְמַדִּין מִשַּׁבַּת לְיוֹם הַכַּפּוּרִים וְלֹא מִיוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבַּת: **{יד}** רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר כּו'. וְטַעְמוֹ כְּדַתְנִינְא, עוֹלַת שַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹ, לְמִד עַל חֻלְבֵי שַׁבַּת שֶׁקֶרְבִּין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, יְכַל אֶף שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּשַׁבַּת, תִּלְמוּד לֹמַר בְּשַׁבַּתוֹ, דְּבָרֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר עוֹלַת וְגו' לְמִד שֶׁקֶרְבִּין בְּיוֹם טוֹב, יְכַל אֶף בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, תִּלְמוּד לֹמַר בְּשַׁבַּתוֹ: **{טו}** כְּלוּמַר שֶׁהַכְּתוּב עֲשָׂאן שׁוּיִן לְדַבֵּר זֶה. דְּהָא וְדָאֵי דְשַׁבַּת חֲמוּר, שֶׁהוּא בְּסִקִּילָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּכָרַת: **{טז}** קֶרְבִּין כּו'. וְכָל שְׁכֹן קַפּוּל, דְּצָרָךְ הַדְּיוּט:

טז

פרק

פרק טז - משנה א

{א} וַתֵּנֶן בְּסִיפָא לְמַבּוּי שְׁאֵינוּ מְפַלֵּשׁ. וְעֲרוּבֵי חֲצֵרוֹת וְשִׁתּוּפֵי מְבוֹאוֹת תַּרְוִיחוּ מִתְקַנּוֹת שְׁלֵמָה וּבֵית דִּינּוּ הֵם, הַלְכָךְ הָא דְנִקְט אֶף עַל פִּי שְׁלֵא עָרְבוּ, הוּא הַדִּין נְמִי שְׁלֵא נִשְׁתַּתְּפוּ:

פרק טז - משנה ב

{ב} שְׁלֵשׁ סְעֻדוֹת. לְפִי שֶׁחֵיב אָדָם לֶאֱכֹל שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת בְּשַׁבַּת: **{ג}** כְּלוּמַר שֶׁמִּתּוֹךְ בְּהִילוֹתוֹ יִשְׁכַּח שֶׁהוּא שַׁבַּת, וּלְפִיכָךְ אָמְרוּ שְׁלֵא יִצִּיל, וּמַעֲתָה לֹא יִהְיֶה בְּהוֹל וְלֹא יִשְׁכַּח בְּשַׁבַּת:

פרק טז - משנה ג

[ד] אָבֵל לֹקָחִים שְׂכָרָם מִתּוֹךְ שֵׁהֶם זֹכִים בְּכֹל מִהֲפָקְרָא, אֶלָּא שְׂאִינָם רוֹצִים לְזָכוֹת בְּכֹל כְּמוֹ שְׂפָתַב הֲר"ב:

פרק טז - משנה ד

[ה] וְטַעַמֶיהוּ דְאִי לְבִישׁ טָפִי וְנָפִיק בְּהוּ לְרִשׁוֹת הֲרָבִים הֲוִי מְשָׂאוֹי וּמְשׁוֹם הָכִי אֶפְלוּ לְחֶצֶר הַמְעַרְבֵת אָסוּר מְשׁוֹם דְכִינּוֹן דְמִטְרִיד חִישִׁינּוֹן דְלָמָּא נָפִיק בְּהוּ לְרִשׁוֹת הֲרָבִים. הֲר"ן: **[ו]** שְׂאִינּוֹן מְחַבְרִין. וְעֵינּוֹן עוֹד בְּתוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב שֶׁהוּא עַל פִּי מְנַהֵג מְלַבּוּשֵׁי הַמְדִינּוֹת: **[ז]** וְחוֹזֵר וְלוּבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְהָא דְלֹא שְׂרִינּוֹן הָכִי בְּאֶכְלִין וּמְשָׁקִין, מְשׁוֹם דְהִתְם כִּינּוֹן דְבָגְדוֹ הוּא מוֹצִיא מִתּוֹךְ שְׂאֵדָם בְּהוּל כּוֹי אֶתִי לְכַבּוּיֵי אֶבֶל הָכָא כִּינּוֹן שְׂאִין אֶתָּה מִתִּירוֹ אֶלָּא דָרְךְ לְבִישָׁה רְמִי אֲנַפְשִׁיָהּ וּמְדַכֵּר: **[ח]** רוֹצֵה לּוֹמֵר כִּינּוֹן דְלֹא קָא חֲזִי אֶלָּא שְׁלֵשׁ סַעֲדוֹת, אֶבֶל מְלַבּוּשִׁים לְכָלָּא יוֹמָא חֲזוּ בְשׁוּה:

פרק טז - משנה ה

[ט] גְדִי. לְפָרוֹשׁ רִשְׁיֵי הַנְזָכָר בְּפָרְק ד' מְפָרֵשׁ הַתּוֹסְפוֹת דְהָכָא מִיָּרִי כְּשִׁיחֲדוֹ לִישִׁיבָה. וְלָרְבֵנוּ תָם דְאִינּוֹ מְחַלֵּק בֵּין גָּסָה לְדָקָה לְעִיל וְהָכָא בִיבְשִׁים, וּבִיּוֹם טוֹב אֶף בְּלַחִין: **[י]** מִפְּנֵי כּוֹי. מוֹדִיעַ תּוֹעֵלֶת פְּרִישֶׁת הָעוֹר. הֲרַמְבַ"ם:

פרק טז - משנה ו

[יא] שְׁשִׁבִיתוּ עֲלֵיהֶן. וְאִם דְּקִימָא לֹן קִטְוֹן אוֹכֵל אֲסוּר אִין בֵּית דִּין מְצוּיִם לְהַפְרִישׁוּ, מוֹקִי לֵהּ בְּגִמְרָא דְהִקְא בְּקִטְוֹן הַעוֹשֶׂה לְדַעַת אָבִיו, שְׁיִודַע שְׁהַכְּבוּי נֹחַ לְאָבִיו וְעוֹשֶׂה בְּשִׁבְלֹו. וְדַכּוֹתִיהּ בְּנִכְרִי, וְאֶפְלוּ הֵכִי שְׂרִי, דְאִף עַל גַּב דְּיִודַע דְנֹחַ לְיִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הֵכִי אֲדַעְתָּא דְנִפְשִׂיהּ עֶבֶיד וְלִהְנָאת עֲצֻמוֹ, שְׁיִודַע שְׁלֵא יַפְסִיד:

פרק טז - משנה ז

[יב] תִּימָה דְאִין צַרְדָּ לְכָל זֶה דְהָא לֹא קִימָא לֹן כְּרַבִּי יִצְחָק וַיְכֻמוּ שְׁפֹתַי הֲר"ב בְּעֲצֻמוֹ בְּסוּף פְּרָק ג' דְטַעֲמָא דְאִין מְבַטְלִין כְּלִי מֵהִיכְנוּ, וְאִם כֹּן הִקְא לֹא קִשָּׂה וְלֹא מִיָּדִי: **[יג]** לְפִי שְׁאִין זֶה מְקוּם יִשִּׁיבַת בְּנִי אָדָם וְלֹא מִמְאִיס. הֲרַמְב"ם. וְתִימָה דְאִם כֹּן כִּי הוּי נִמְי שֶׁל נַעַר קִטְוֹן לְתַסַּר לְטַלְטְלוֹ וְלֹא לֹוּקִים מִתְנִיתִין אֶלָּא בְּאִשְׁפָּה שְׁבַחְצָר. וּבְגִמְרָא דְשֶׁל קִטְוֹן שְׂרִי דְרָאוּי לְהֶאֱכִילָהּ לְכַלְבִּים. וַיֵּשׁ גְּרִסָּא אַחֲרַת לְהַפּוֹסְקִים וְאִין חֲלוּק בֵּין צוֹאת קִטְוֹן לְצוֹאת תַּרְנַגּוּלִים, אֶלָּא לְהֵכִי מוֹקְמִינן בְּצוֹאת תַּרְנַגּוּלִים, דְכִינּוֹן שְׁדַרְכָּם לְהִיּוֹת בְּחֲצָר אַחֲרַת שְׁאָדָם מְקַצֶּה לְהֵם מְקוּם לֹא שְׂרִי לְטַלְטְלָם מִשׁוּם גְּרָף, מִיְהוּ בְּשִׁבְלִי שְׁלֵא יִתְלַכְלַךְ כּוּפָה עָלֶיהָ כְּלִי, אֲבָל שֶׁל בְּנִי אָדָם שְׁדַרְכָּהּ לְהִיּוֹת בְּחֲצָר שְׁדַרְיִן בַּהּ, כְּגוֹן שֶׁל קִטְנִים, אִין צַרְדָּ לְכַפִּית כְּלִי אֶלָּא מִתַּר לְכַבְדָּהּ וְלִהוֹלִיכָהּ לְבֵית הַכֶּסֶּא. וְלְגִרְסָא זֹו אֶפְשָׁר שְׁנַתְכּוֹן הֲר"ב: **[יד]** וְכֹן כְּתַב בְּפִרוּשׁ הֲרַמְב"ם, וּמִשְׁמַע דְחִיּוּבָא לִיכָּא. וְטַעֲמָא נִרְאֶה, לְפִי שְׁהַנְחֵשׁ מִהַדְּבָרִים שְׁאִינן בְּמִינן נַצוּד, דְאֶפְלוּ לְצַרְדָּ פְטוּר אֲבָל אֲסוּר. אֲבָל תִּימָה דְפְרָק ב' דְעֵדוּת מְשֻׁנָּה ה' הַצַּד נַחֵשׁ לְרַפּוּאָה חֲיִב שְׁמַע מִינָהּ שְׁהוּא מְאוּתָן שְׁיֵשׁ בְּמִינן צִדָּה דְחֲיִב בְּכוּלָהּ גּוֹנִי. וְלִשׁוֹן הֲרַמְב"ם בְּחַבּוּרוֹ בְּדַבְרִים שְׁבְמִינן נַצוּד בֵּין לְצַרְדָּ בֵּין שְׁלֵא לְצַרְדָּ אוֹ לְשַׁחַק בְּהוֹן חֲיִב. וְלָכֵן נִרְאֶה דְהָאִי אֲסוּר דְנִקְטִי לָאו דְוִקָּא, אֶלָּא הוּא הַדִּין דְחֲיִב. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק טז - משנה ח

[טו] לְהַשְׁקוֹת בְּהֵמָתוֹ. אוֹרְחָא דְמַלְתָּא נִקְט, לְפִי שְׁבְמִקוּם הַשְׁקָאת הַבְּהֵמָה מְצוּיִים שֵׁם יִשְׂרָאֵלִים וְנִכְרִים, אֲבָל אִין הֵכִי נִמְי דְאֶפְלוּ מִלָּא מִים בְּשִׁבְלִי יִשְׂרָאֵל עֲצֻמוֹ אֲסוּר לְיִשְׂרָאֵל לְשִׁתּוֹת, מִהוֹן דְהָא מְכָל מְקוּם אֲהֵנוּ לִיְהִי מַעֲשִׂיו שְׁעַל יְדֵי מְלֹאכְתּוֹ שֶׁל אִינוּ יְהוּדִי הוּא יְכַל לְשִׁתּוֹת מִהֵם בְּמִקוּם הַזֶּה. הֲר"ן, וְר"י בְּתוֹסְפוֹת: **[טז]** כְּבֵשׁ. מְקוּם חֶלֶק שְׁיִוְרְדִין בוֹ, וְאִין בוֹ

פרק

יז

פרק יז - משנה א

{א} וְטַעַמָּא שְׂאֵלוּ מְלַאכְתָּן לְהִתֵּר הוּן וְאֵלוּ בְּשָׂאָר כְּלִים פְּלִיגֵי לְקַמּוֹ. הַרְיִין :
{ב} בְּשַׁבָּת. הֵכִי קֹאֲמֵר, אִף עַל פִּי שְׁנַתְפָּרְקוּ בְּחַל נְטָלִין בְּשַׁבָּת. גְּמָרָא :

פרק יז - משנה ג

{ג} וּמְכַל מְקוּם בּוּדְקִין בּוּ, שְׁמֵהֶפְכִים זֵיתִים לְרֵאוּתָן אִם נִתְאַסַּף שְׁמֶנָּן
בְּתוֹכָן :

פרק יז - משנה ה

{ד} גְּמָרָא. וּבְרִישׁ פְּרָקִין מְשַׁמַּע דְּכְשָׁנְתְּפָרְקוּ הַדְּלָתוֹת מִן הַכְּלִי בְּשַׁבָּת
דְּשָׂרֵי יוֹתֵר לְטַלְטַל מְשָׁנְתְּפָרְקוּ בְּעָרְב שַׁבָּת. כְּתָבוּ הַתּוֹסְפּוֹת דְּלֹא דְמֵי
דְּהִתָּם אֶפְתֵּי כְּלֵי הוּא שְׁעָדִין עוֹמֵד לְמִלְאכָה רְאוּנָה וְרֵאוּי לְהִתְחַבֵּר
הַכְּסוּי עִם הַכְּלֵי, אֲבָל הֵכִא לֹא חָשִׁיב כְּלֵי אֶלָּא מִחֻמַּת שְׁעוּמֵד לְמִלְאכָה
אַחֲרָת, הַלְכָד כְּשֶׁנֶּשְׁבַּר בְּשַׁבָּת אֲסוּר טְפִי דְהוּי נוֹלֵד. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב :

פרק יז - משנה ו

[ה] קשורה. דשוב לא גבא לתקנה. אבל אינה קשורה, אף על פי שתקנה מבעוד יום ויש עליה תורת כלי, לא, דשמה למחר תהא לו ארבה יותר מדאי ויקטמנה ונמצא מתקן כלי. גמרא:

פרק יז - משנה ז

[ו] ועין בקרק דערובין משנה ח' וי"א:

פרק יז - משנה ח

[ז] דהוי כבונה אי לאו דמוכחא בית אחיזה דיליה דלמשקל והדורי עבד. רש"י:

פרק יח

פרק יח - משנה א

[א] ובגמרא, בדאמרי אינשי, פרוש חשבון קטן תחלה, ואם יצטרך יותר יפנה יותר (עין במגיד משנה פרק כו הלכה טז ושלחו ערוך סימן שלי"ג) (ומשום הכי נקט ארבע ברישא והדר חמש). רש"י. ונראה לי דמספר ארבע וחמש מסריד סריד אלישנא

דַּתְשְׁלוּמֵי אַרְבַּעַה וְחַמְשָׁה דְפָרֶק ז' דַּבְבָּא קַמָּא, וְשֵׁם בְּדוּקָא : **[ב]** קַפּוֹת.
 בִּירוּשְׁלָמֵי, כְּהָא דִּתְנִינָן בְּשִׁקְלִים פָּרֶק ג', קַפּוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ סָאִים. תּוֹסְפּוֹת :
[ג] בְּגַמְרָא. וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפּוֹת דְּהוּי מְצִי לְמִימַר כְּדַלְעִיל בְּתְרוּמָה פִּינָן דְּחִזִּי
 לְכַהֵן, אֶלְא פִּינָן דְּאִשְׁפַּח טַעְמָא דְּאֶפְלוּ לְדִידִיהָ מְצִי חִזִּי אָמַר : **[ד]** הַטָּבֵל.
 דְּלַכְהֵן נְמִי לֹא חִזִּי, דְּאָסוּר לְכַהֵן לְאָכַל מִפְּרוּתָיו בְּטַבְלָן, כְּמוֹ שֶׁכְּתִב
 הַרְמַב"ם בְּפָרֶק א' מִמַּעֲשָׂרוֹת : **[ה]** וּבְרִישׁ פָּרֶק ז' דְּבִרְכוֹת כְּתִב דְּכְתִיב וְנָתַן
 הַכֶּסֶף וְגו', וְהֵכִי אֵיתָא בְּסוּגְיָא דְּהֵכָא וְדִהֵתָם. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב : **[ו]**
עוֹרְבִין. וְתֵנָּא קַמָּא דְּפָלִיג מְשׁוּם דְּסַבֵּר דְּלֹא מְטַלְטְלִין דְּבַר שֶׁהוּא מְאָכַל
 לַחֲיָה וְלַעוֹף כֹּל הֵיכָא דְּלִיתְנִיהוּ בְּרִשׁוּתֵיהּ, אֶלְא אִם כּוֹן דְּרַדְּ בְּגִי אָדָם לְגַדְל
 אוֹתָן. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב

פרק יח - משנה ב

[ז] רוּצָה לומר משום דְּסִתְמִיהוּ לְהַסְקָה קִימָא וּבְעֵי בְּהוּ הַזְמָנָה. הַר"ן :
[ח] מְדַדִּין. הִיא מֶלֶךְ עֵבֶרִית כְּמוֹ אֲדָדִים עַד בֵּית אֱלֹהִים [תְּהֵלִים מ].
 הַרְמַב"ם : **[ט]** קֶשֶׁה דְּלַחֲלֶק בְּעוֹפּוֹת בֵּין תְּרַנְגְלַת לְאַזִּין וּשְׂאָר עוֹפּוֹת.
 וְלִשְׁיטַת הַר"ן דְּמַחֲלֶק בֵּין גְּדוֹלִים לְקִטְנִים דְּקִטְנִים לֹא שְׂרִי אֶלְא בְּחֶצֶר
 אָבֵל לֹא בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים וְגְדוֹלִים אֶפְלוּ בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים שְׂרִי נִיחָא,
 דְּמִתְנִיתִין בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים מִיָּרִי מִכּוֹ סִיפָא דְּמִדְּדָה בְּנָה אוֹקְמִינָן לָהּ
 בְּגַמְרָא בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים, וְלִהְכִי תִנִּי עֵגְלִים וְסִיחִים לְאִשְׁמַעֲיָן דְּדוּקָא
 בְּגְדוֹלִים שְׂרִינָן בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים : **[י]** אָסוּר. וְלֹא אֶמְרִינָן חֵי נוּשָׂא אֶת עַצְמוֹ
 כְּדַלְעִיל מִשְׁנָה ה' פָּרֶק י', פִּינָן שֶׁהוּא קָטָן כָּל כֶּד שְׂאִינּוּ אֶלְא גּוֹרֵר. הַר"ן.
 וְהֵאֵי אָסוּר נִרְאָה לִי דְּאָסוּר וְחֵיב קְאָמַר, דְּהָא מְחֵיב בְּחוּלָה כְּשֶׁנִּשְׂאוּ
 בְּרִישׁ פָּרְקִין דְּלַקְמוֹ. וְעֵינָן שֵׁם דְּלַתּוֹסְפּוֹת נִרְאָה דְּדוּקָא בְּחוּלָה :

פרק יח - משנה ג

[יא] אֶת הַשֶּׁבֶת. בְּגַמְרָא לְאֶתוּיֵי הָא דְּתֵנוּ רַבָּנָן אִם הֵיְתָה צְרִיכָה לְנֵר
 חֲבֵרְתָהּ מִדְּלֶקֶת לָהּ אֶת הַנֵּר. וּמִהֵכָא שְׂמַעֲיָן דְּגַמְרָא סְבִירָא לָהּ דְּאִיכָּא
 אָסוּר תְּחוּם מִן הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁכְּתִב הַרְי"ן דְּלַכְלִי עַלְמָא מְשִׁתִּים עֲשָׂרָה
 מִיל וְלִמְעָלָה מְדְאוּרִיתָא, דְּאִם לֹא כּוֹן עַד הַשֶּׁתָּא לֹא שְׂמַעֲיָן אֶלְא לְאָסוּר
 תְּחוּם מְדַבְּרֵי סוּפְרִים. תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב. וְעֵינָן עוֹד : **[יב]** צְרִיכֵי מִילָה. בְּש"ס
 דף קל"ב נפקא ליה מקרא :

פרק יט - משנה א

[א] וְקָאֵי אֲמַתְנִיתִין דְּלַעִיל דְּסַלִּיק מְנִיָּה וְכָל צָרְכֵי מִילָה עוֹשִׁין בְּשַׁבָּת : **[ב]** מְבִיאוּ בְּשַׁבָּת. וְאִם תֵּאמַר וַיְבִיאוּ הַתִּינּוֹק אֶצֶל הַכְּלִי דְּלִיכָא אֲסוּר דְּהַחֵי נוֹשֵׂא אֶת עֲצָמוֹ. וַיֵּשׁ לוֹמַר דְּלֵאחַר הַמִּילָה הָיָה צָרִיד לְהַחֲזִירוֹ לְאִמּוֹ, וְאִזּוּ הוּא חוֹלָה וְהָוָה כְּפוּת דְּאִינוּ נוֹשֵׂא עֲצָמוֹ, וְגַם אִמּוֹ מְסַכְּנַת וְלֹא תוּכַל לְבַא אֶצְלוֹ. וְעוֹד יֵשׁ לוֹמַר פִּינּוֹן דְּבָקֵל יְבִיא הַכְּלִי מְשִׁיבֵיא הַתִּינּוֹק שְׂרֵי רַבִּי אֶלְיָעֶזֶר לְמַהֵר הַמְּצוּהָ. תוֹסְפוֹת : **[ג]** עֲדִים. בְּגִמְרָא אֵיבְעֵי אֵי עֲדִים שְׁנַיִם אוֹ אֵיהוּ וְחַד שְׂרָאוּי לְהַעִיד בְּמַקּוֹם אַחַר. וְאִין לְהַקְשׁוֹת דָּאִם כֹּן לְתַנֵּי עַל פִּי אֶחָד, דְּאִיצְטְרִיד לֵיהּ שְׁהוּא וְחַד יְהִיו עֲדִים כְּשָׂרִים יְחַד בְּמַקּוֹם אַחַר :

פרק יט - משנה ב

[ד] עוֹשִׁין כָּל צָרְכֵי. לְאֶתוּיֵי הָא דְּתַנּוּ רַבְּנָן הַמָּל כָּל זְמַן שְׁהוּא עוֹסֵק בְּמִילָה חוּזַר פִּין עַל צִיצִין הַמְּעַכְבִּין כּוּי. גְּמָרָא. וְאִף עַל גַּב דְּבִסוּף פְּרָקִין דְּלַעִיל קַתְנִי לָהּ, הֵכָא עֵקֶר וְהֵתָם אַגְבִּי. תוֹסְפוֹת :

פרק יט - משנה ג

[ה] וּמְזַלְפִין. הַזְּלוּף הוּא זְרִיקַת הַמַּיִם אוֹ כָּל מְשַׁקָּה. הַרְמַבִּ"ם. וְהוּא לְשׁוֹן [אַרְמִי] זְקוּ מְטָר [אֵיב לַן] מְתַרְגָּם יְזַלְפוֹן מְטָרָא :

פרק יט - משנה ד

[ו] חַיִּב. וְאֵינוֹ מְקַלְקֵל שְׂיֵהָיָה פְטוּר, וְכֹן אָמְרוּ לְגַבֵּי מִיֵּלָה מִתְקַן הוּא.
הַרְמַב"ם:
:

פרק יט - משנה ה

[ז] יוֹם טוֹב כּו'. וּמִיֵּלָה שְׁלֹא בְזִמְנָה אֵינָה דוֹחָה יוֹם טוֹב, כִּי הַמִּיֵּלָה מְצֹנֶת
עֲשֵׂה וְיוֹם טוֹב עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כִּי הַשֵּׁם הוּא צְנָה לְשִׁבְתָּ בּוֹ וְהוּא אָמְרוּ
שְׁבִתוֹן, וּמִנֵּעַ בּוֹ מִן הַמְּלָאכָה וְהַעֲקָר אֲצִלְנוּ לֹא אֶתִּי עֲשֵׂה וְדַחִי לֹא תַעֲשֶׂה
וְעֲשֵׂה. הַרְמַב"ם: **[ח]** רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה. וּבִיּוֹרָה דְעָה סִימָן רַס"ו פּוֹסֵק כְּהַרְא"ש
דְּאֶפְלוּ יוֹם טוֹב שְׁנֵי שָׁל גְּלִיּוֹת אֵינוֹ דוֹחָה (וְהָאֵי תֵּנָא בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל קָאִי) וְעֵינֵן שָׁם
בְּש"ד. תּוֹסְפוֹת

פרק יט - משנה ו

[ט] דְּכַתִּיב בֵּיהּ וְכָל עֵרֶל לֹא יֹאכֵל בּוֹ: **[י]** מֶלֶךְ וְלֹא פָּרַע. תִּימָה אֲמַאי
אֵי צְטָרִיד לְמַתְנֵי הָאֵי, דְּכִיּוֹן דְּכָבֵר תִּנְיֵי דְּבִשְׁרֵי הַחוֹפָה כּו' מְעַבֵּב וְכִי לֹא פָּרַע
עֲדִין רַב הָעֵטְרָה מְכֻסָּה. תּוֹסְפוֹת. וְלִמָּאן דְּאָמַר שְׁלֹא נִתְּנָה פְּרִיעָה
לְאַבְרָהָם אָבִינוּ, טוֹבָא קָא מְשַׁמַּע לָן, דְּלֹא תִימָא כִּיּוֹן דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ
נְצִטְוָה בְּמִיֵּלָה לְבַדָּה, אָף שְׁאַנְחֵנוּ בְּהַלְכָה לְמוֹשֶׁה מְסִינֵי נְצִטְוִינוּ אָף
בְּפְרִיעָה, מְכָל מְקוֹם כִּי מֶלֶךְ וְלֹא פָּרַע לֹא הוּי כְּאֵלוּ לֹא מֶלֶךְ לְגַמְרִי, קָא מְשַׁמַּע
לָן דְּכָד נִתְחַדְּשָׁה הַהַלְכָה דְּאֵם לֹא פָּרַע כְּאֵלוּ לֹא מֶלֶךְ לְגַמְרִי. תּוֹסְפוֹת יוֹם
טוֹב. וְהַתּוֹסְפוֹת חֲדָשִׁים מִיֵּשֵׁב דְּקָא מְשַׁמַּע לָן דְּאָף דְּהַקְרוּם הַרְדָּ מְכֻסָּה
עֲלֵיהּ, דְּבִתּוֹרָה לֹא נְאָמַר רַק יְמוּל בְּשֵׁר עֲרֵלְתוֹ, וּמִהַלְכָה לְמוֹשֶׁה מְסִינֵי
נְאָמַר לָנוּ הַפְּרִיעָה:

פרק כ - משנה ב

[א] לפי זה לשון שִׁיּצְלוּ מְלִשׁוֹן צָלְלוּ פְּעוּפָּרַת. וּבְדַבְרֵיהֶם, צָלְלָתָ בְּמֵיִם אֲדִירִים (בְּבֹא קָמָא צ.א.), כְּלוּמַר שֶׁהֵינּוּ יְהִיָּה נִנְעָר וַיִּפֹּל וַיִּמְשָׁךְ לְתוֹךְ הַמַּיִם :
[ב] רִשְׁיִי וְהֶרְמַבִּ"ם. וְכָתַב הָרִ"ן דָּאֵם כֹּן אֶפְלוּ בְּמַסְנֵן בְּסוּדְרִין נְמִי גִימָא הָכִי, אֶלָּא וְדָאִי מְשׁוּם שְׁנוּי הוּא, וְהֶתֵּם כִּיּוֹן דָּאִיכָא שְׁנוּי אַחֲרִינָא דְלֹא עֲבִיד גְּמָא שְׁפִיר דְמִי. וְלִי נִרְאָה דְאִין הָכִי נְמִי דְסַבִּירָא לְהוּ לְרִשְׁיִי וְהֶרְמַבִּ"ם שֶׁהֵיוּ הַסּוּדְרִים מְתוּחִים וְנִתּוּנִים עַל גְּבִי הַכְּלִי מִבְּעוֹד יוֹם, וְתִדַּע דְּבִכְפִיפָה עַל כְּרַחֵךְ בְּהָכִי מִיָּרִי כּוּי. תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב וְעֵין שָׁם :

פרק כ - משנה ג

[ג] שְׁפִין. כְּמוֹ מְקַנְחִין אוֹ מְמַרְחִין. הֶרְמַבִּ"ם :

פרק כ - משנה ה

[ד] עַל יְדֵי יְתִדוֹת, שְׁיִשׁ עֲמוּדִים קְבוּעִים בְּאַרְבַּע הַפְּאוֹת שֶׁל הַתְּחִתּוֹנוֹת, וְהַעֲלִיוֹנוֹת מְנַקְבוֹת בְּאַרְבַּע זְוִיּוֹתֶיהָ, וְעוֹלָה וַיּוֹרְדָתָ בְּעֲמוּדִים. וּבְכָל מָה שֶׁהוּא רוֹצֶה לְכַבֵּשׁ מוֹרִידָה, וְתוֹחֵב יְתֵד בְּנִקְבַּת הָעֲמוּד וְאִינָה יְכוּלָה לְעֲלוֹת. רִשְׁיִי :

פרק כא - משנה א

[א] והאבן בידו. מוקמינן בגמרא בתינוק שיש לו געגועין על אביו. פירש רש"י שאם לא יטלנו יחלה, ולא העמידו טלטול שלא בידים במקום סכנה, ואף על גב דלאו סכנת נפש גמורה היא אלא סכנת חלי. והקשו בתוספות אמאי לא אמרינן דנישדיה לאבן כו', ויש לומר דאם ישליכו יצעק ויבכה. ואם תאמר תבטל האבן אגב התינוק כדלקמן אגב פרות, ואמאי בעינן שיש לו געגועים, ויש לומר דאינו צריך כל כך טלטול התינוק: **[ב]** משמע דאפלו במניחה מדעת שרי, מפני שנעשה בסיס לדבר האסור ולדבר המתיר. בית יוסף: **[ג]** כלומר הפרות והאבן. גמרא. ולשדינהו לפרי ונישדי לאבן ולינקטינהו. ופרש רש"י ילקטם מעל הארץ בידיו ויחזירם לכלכלה ויטלטלם: **[ד]** נמשך לפרוש הרמב"ם שהצריך כל השלשה תנאים ביחד. ודבריו תמוהים הן, דמפיון שהאבן נעשה דפן לכלכלה מה צריך עוד לתנאי אחר, והכי איתא בגמרא. והרמב"ם בחבורו חזר בו. ועין תוספות יום טוב: **[ה]** ומטלטלין כו'. מוקים לה נמי בגמרא בפרות דמטנפו, דלא אפשר לישדינהו ולמשקל. והני מלי לצרף גופן, כלומר שאינו צריך אלא לתרומה טהורה ולא למקום הכלכלה הלכך כל היכא דמצי למשקל לתרומה לא שרי ליה טפי, אבל אם הוא צריך למקום הכלכלה מטלטל אותה. והא דמוקי נמי בגמרא בדצריך לגופו דדוקא כשהטהורה למטה אבל כשהיא למעלה שקיל לה ושביק לטמאה, כתבו התוספות דמירי כשמנחים הטהורה והטמאה כל אחד בפני עצמה בסלים קטנים, ואותם סלים מנחים בתוך כלי אחר גדול, אבל במנחים זו על גבי זו בלא שום כלי אין חלוק, כי היכא דברישא דמתניתין באבן שבכלכלה המלאה פרות לא מחלקים בגמרא בין האבן למעלה בין למטה. תוספות יום טוב: **[ו]** כלומר איהו סבירא ליה הכי:

פרק כא - משנה ב

[ז] מעות שעל הכר. כתבו התוספות לא תקשי תרתי מתניתין למה לי, דהוי אמינא אבן ודאי שרי בשכח, שנראה טפי ככסוי החבית, אבל מעות שעל גבי הכר אפלו בשבת הוה אמינא דאסור: **[ח]** והוא הדין לעיל בבבא

דְּהָאָבוּ. וְכֹן אֵיתָא בְּטוֹר סוֹף סִימָן שׁׁט:

כב

פרק

פרק כב - משנה א

[א] הָכִי מוֹכַח הַסּוּגָא: [ב] כֹּן פְּתַב הָרִי"ף בְּשֵׁם גָּאוֹן:

פרק כב - משנה ג

[ג] דָּאִין בְּמַקְלָקל שׁוּם אָסוּר. רַשִׁי. וְזֶה תִּימָה דְּבַמְשָׁנָה גִי פְּרָק י"ג דְּתַנּוּ
כָּל הַמְּקַלְקָלִים פְּטוּרִים, לֹא תִנִּי דְּמַתְרִין, דְּהִינּוּ פְּטוּרִין אֲבָל אָסוּרִין
כְּדֵאִיתָא בְּגִמְרָא סוֹף פְּרָק י"ג. וְהַר"ן פְּתַב דְּכִינּוּ דְּבַעֲלָמָא מְקַלְקָל פְּטוּר
הָכִא מְשׁוּם צָרָךְ שְׁבַת שְׂרִי לְכַתְחֵלָה. וְכַתְּבַ עוֹד דְּהָכִא שְׂרִי דְּוָקָא בְּכָלִי קָטָן
דְּלֹא שְׂרִי בֵּיהּ בְּנִין וְסִתְיָרָה אֲבָל בְּכָלִי גְדוֹל לֹא. וְכָלִי גְדוֹל כָּל שְׂמַחֲזִיק
אַרְבַּעִים סָאָה. כֹּן מְשַׁמַּע בְּבֵית יוֹסֵף. וְהַר"שׁ מוֹקִי לְמַתְנִיתִין דְּהָכִא
בְּחֻבִית שְׁנֵשְׁבָרָה וְדַבֵּק שְׁבָרִיהּ בְּזַפֵּת וְכֹן הוּא בְּתוֹסְפוֹת וְטוֹר: [ד] הוּאִיל
וְאִם מֵרַח חֵיב הַלְכָךְ חוֹשֵׁשׁ אֲנִי שְׂמָא מֵרַח. וְלֹא חֲשֵׁשׁ וְנִסְתַּפֵּק בְּאִם מֵרַח
אִי חֵיב אִי לֹא דָּאִין נִרְאָה דְּרַבִּי יְהוּדָה לְאִיפְלוּגִי אֶתְנָא קָמָא אֶתָּא.
תוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק כב - משנה ד

[ה] ברעים. כָּלִי מֵלֵא מִיָּמִים יָפִים לְתוֹךְ מְקוֹה מִיָּם רָעִים. רַשִׁי: **[ו]** כֵּן הוּא בְּפִרוֹשׁ רַשִׁי. וְהַרְמַבֵּ"ם בְּפִרוֹשׁוֹ, אֲבָל לֹא כִּנְגַד הָעַם, הַלְכָּךְ הֵכָא נִמְי טַעְמָא מְפָרֵשׁ דְּקָא מְשַׁמַּע לֶן דְּלֹא חֵישׁ לְהֵאִי חֲשָׁדָא. וּמִיָּהוּ אֲפִתִי קֶשֶׁה, מֵאִי שְׁנָא מְמַשְׁנָה דְּלִקְמֹן דְּלֹא יָבִיא בִּידוֹ הָאֱלוֹנְטִית שְׁמָא יִסְחָט. וְהַרְמַבֵּ"ם בְּחִבּוּרָא כְּתַב וְאִין חוֹשֵׁשׁ שְׁמָא יִסְחָט. וַיֵּשׁ לְחַלֵּק דְּלֹא רָצוּ חַז"ל לְהַצְרִיכוֹ לְהִסִּיר בְּגָדָיו מֵעַלְיוֹ מְשׁוּם חֲשָׁשׁא דְּשְׁמָא יִסְחָט, כִּי גְדוּל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת, וְאֲפִלוּ בְּגַד אֶחָד מִבְּגָדָיו אֵל יִשְׁנָה מִפְּנֵי כֹן, מַה שְׁאִין כֵּן בְּאֱלוֹנְטִיּוֹת שְׁאִין לְשׁוּם מִלְּבוּשׁ אֲלֵא מִבִּיאָם בִּידוֹ גְּזָרוּ בְּהוֹן שְׁלֵא יָבִיאָם יִסְחָט: שְׁמָא

פרק כב - משנה ה

[ז] בְּמִי מַעְרָה כו'. מוֹקְמִינְן בְּגַמְרָא דְּמִי מַעְרָה חֲמִין דּוּמְיָא דְּמִי טְבַרְיָא, וְלֵהֲכִי קִתְּנִי הָרוּחַץ דִּיעֵבֵד, דְּלִכְתַּחֲלָה לֹא יִרְחֹץ בְּחֲמִין, אֲבָל בְּמִי טְבַרְיָא רוּחַץ לְכַתַּחֲלָה, וְלֹא תִנִּי לֵה הֵכָא אֲלֵא לְגַלּוּיִי אֲמִי מַעְרָה דְּחֲמִין הוּן, וְרוּחָה לּוֹמַר חֲמִי הָאוּר שְׁהוּחֲמוּ מֵעֵרֵב שְׁבֵת. תּוֹסְפּוֹת. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[ח]** וְהוּא מְלָשׁוֹן מְטַפַּחַת הַסְּפּוּג דְּמַשְׁנָה ג' פְּרָק ט' דְּכִלְאִים. וְכַתַּב הַר"ן דְּוִנְסְתַּפְּג דְּמַשְׁמַע דִּיעֵבֵד לָאוּ דְּוִקָא, דְּאֲפִלוּ לְכַתַּחֲלָה מְסַתְּפַג כְּדִקְתַּנִּי סִיפָא כּו' מְסַתְּפָגִים כּו', וְלֹא מְשַׁמַּע לְחַלֵּק בֵּין אָדָם אֶחָד לְעֶשְׂרָה בְּנֵי אָדָם אֲלֵא לְעַנְנֵן הַבָּאָה. וְכַתַּב עוֹד וְלֹא גְזָרִינְן שְׁמָא יָבֵא לִיָּדִי סַחִיטָה, שְׁפִינֹן שְׁכַל הָרוּחָצִים מְסַתְּפָגִים אִם אֶתְהּ אוֹסֵר עַלְיוֹ לְהַסְתַּפַּג אִף אֶתְהּ אוֹסֵרוּ בְּרַחֲיָצָה, וְאִין הַדְּבַר עוֹמֵד כְּדֵאִיתָא בְּפִרְק פִּירָה. עַד כָּאן. וְאִם תֵּאמַר וְהֵאִידָּךְ שְׁרִינֵן לְהַסְתַּפַּג בְּבִגְדָא, הָא תִּנֵּן בְּפִרְק כ"א מַשְׁנָה ב' הֵי תֵּתָה עַלְיוֹ לְשַׁלְּשֵׁת מְקַנְחָה, וּפְרַשׁ הַר"ב דְּלֹא יִתֵּן עַלְיָהּ מִיָּם מְשׁוּם דְּשְׁרִיתוּ זֶה כְּבוֹסוֹ, וּמִיָּהוּ הֵתֵם כְּתַב הַר"ן כּו' וּמְסִיק דְּדוֹקָא בְּבִגְדָא מְטַנְףָא אֲמַרִינֵן שְׁרִיתוּ הוּא כְּבוֹסוֹ. סִפְרָ הַתְּרוּמָה: **[ט]** לֹא יָבִיאָם בִּידוֹ. שְׁאִם נִתִּיר לוֹ לְהַבִּיאָם יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁיִסְחָט כְּדִי לְהַבִּיאֹ וְהוּא יָבֵשׁ, אֲבָל כְּשֶׁנֶּאמַר לוֹ כִּי אִין דְּרָךְ לְהוֹצִיא זֶה הַבְּגָד שְׁנִסְתַּפַּג מִמְּקוֹם רְחִיצָתוֹ, וְנִיחוּ שָׁם וְלֹא יַחוּשׁ לוֹ, בֵּין שְׁיִהִיָּה יָבֵשׁ אוֹ שְׁרוּי. הַרְמַבֵּ"ם:

פרק כב - משנה ו

[י] וְנִרְאָה דְּטַעְמָא כְּמוֹ שְׁפָרֵשׁ בְּלֵא מִתְּגַרְדִּין דְּהוּי כְּעֵבֵדָא דְּחַל. וְהַרְמַבֵּ"ם מְפָרֵשׁ בְּדִרְךְ אַחֲרָת, אִיזָה הוּא מִתְּעַמֵּל זֶה שְׁדוֹרְסִין עַל גּוּפוֹ בְּכַח עַד שְׁיַנְעַ

וַיִּזְעַ, אוּ שְׂיִהְיֶה עַד שְׂיִגַע וַיִּזְעַ, שְׂאָסוּר לְיַגַע אֶת עַצְמוֹ עַד שְׂיִזְעַ בְּשַׁבַּת,
מִפְּנֵי שֶׁהִיא רְפוּאָה: **[יא]** וּבְכָל שְׂאָר הַנְּסַחָאוֹת הַגְּרָסָא לְקוֹרְדִימָה, וּפְרָשׁ
רְשׁׁי שֵׁם הַנְּהָר. וְכֵן הוּא גְרָסַת הַרְמַבִּי״ם, וּפְרָשׁוֹ בּוֹר הַמַּיִם וַיֵּשׁ בּוֹ
חֲמִימוֹת לְפִי שֶׁהַמַּיִם מְכַנְּסִים בּוֹ, וְהַנְּכַנְס לְשֵׁם יִזְעַ, וְהַזְעָה בְּיוֹם שַׁבַּת
אֲסוּרָה: **[יב]** וּפְרָשׁ רְשׁׁי דְדַמִּי לְרְפוּאָה וְגִזוּר מְשׁוּם שְׂחִיקַת סַמְנִין:

כג

פרק

פרק כג - משנה א

[א] **כְּפָרוֹת.** בְּגִמְרָא אֲמַרִינן אֶפְלוּ תִימָא מִתְנִיתִין כְּהֵלֵל דְּמִשְׁנָה ט׳ פְּרָק ה׳
דְּבָבָא מְצִיעָא, דְּסָבִירָא לִיה דְּאָף בְּחַל אֲסוּר לְהַלוּוֹת כְּכַר בְּכַכְר שְׂמָא יְקָרוּ
חֲטִין וּבָאוֹת לִידֵי רַבִּית, דְּהִכָּא בְּאַתְרָא דְּקִיץ דְּמִיָּה. וּלְפִיכֹךְ תְּנִי וְכֵן
הָאִשָּׁה, לְאִשְׁמַעֲיָן דְּאֶפְלוּ לְהֵלֵל כִּי קִיץ דְּמִיָּה שָׂרִי. וְעֵין תּוֹסַפּוֹת יוֹם טוֹב:
[ב] לְאִפּוֹקִי חוֹבוֹת שְׂאִין קְבוּעַ לְהוּ זְמַן, דְּאִין מְקַדִּישִׁין בְּיוֹם טוֹב, קַל
וְחֻמְרַ בְּשַׁבַּת. גְּמָרָא: **[ג]** **בְּשַׁבַּת.** וְלֹא נִזְכָּר מִעֲרַב שַׁבַּת לְקָנוֹת. רְשׁׁי וְר״ן:

פרק כג - משנה ב

[ד] מִן הָאוֹרְחִים, שְׂיִרְאָה שְׂלֹא הַכִּין כָּל צָרְכָן וַיִּתְחַרְט וַיִּצְוָה לְשַׁמֵּשׁ שְׂלֹא
לְקָרוֹתָם. רְשׁׁי: **[ה]** שְׂכֵן הוּא בְּתַרְגוּם, גּוֹרְלָךְ תַּפִּיל בְּתוֹכְנוּ [מִשְׁלִי א], פִּיֶסְךָ
אַרְמִי בִּינְתָנָא. וְנִרְאָה לִי שְׂעֵנִינוּ כְּלִשׁוֹן לְהַתְחַנֵּן לוֹ [אַסְתֵּר ד], שְׂתַרְגָּם לְפִיֶסְךָ
לִיָּה, שְׂעַל יְדֵי גּוֹרֵל מִתְפִּיֶסִין וּמִתְרַצִּין זֶה לְזֶה, לְפִי שֶׁהַשׁוּוֹ הַמְדוֹת וְאִין
קָנָאָה וּמְחַלְקַת: **[ו]** כְּלוּמַר קְרוֹבִים לְבֵא לִידֵי כָךְ שְׂיַעֲבְרוּ מְשׁוּם מְדָה,
שְׂעַל יְדֵי שְׂמַקְפִּידִים זֶה לְזֶה וּרְגִילִים לְקַח בְּמְדָה זֶה מְזָה גַם בְּיוֹם טוֹב
יַעֲשׂוּ כָךְ כּוּי וְכֵן בְּמִשְׁקַל וּמִנְיָן יָבִאוּ לִידֵי מִשְׁקַל וּמִנְיָן מִפְּנֵי קְפִידָתוֹ,
וּמְשׁוּם לִוּין וּפּוֹרְעִין, דְּלִשׁוֹן הַלּוּאָה אֲסוּר כְּדִלְעִיל, וְהֵם שְׂמַקְפִּידִים יִזְכִּירוּ
לְשׁוֹן הַלּוּאָה לְפִי שְׂיִאמַר הַשׁוֹאֵל אִם אֲזַכִּיר לְשׁוֹן שְׂאֵלָה מִשְׁמַע דְּהַדְרָה
בְּעִינֵיהָ, לְכָךְ אִמַר לְשׁוֹן הַלּוּאָה. תּוֹסַפּוֹת: **[ז]** מְשׁוּם דְּכִינּוּ דְּהַכֵּל שֶׁל בְּעַל

הַבֵּית לִיכָא קַפְדָא כְּלָל: {ח} סִירְכָא דְלִישְנָא דְגַמְרָא לְעִיל בְּבַנֵי חֲבוּרָה כּוּי וּמְשׁוּם לּוּי וּפּוֹרְעִין בְּיוֹם טוֹב (דְּבִבְיָחָהּ חַס שְׁנַיִין), אֲבָל הִכָּא בְּשַׁבַּת הִיא: {ט} קַבֵּיא. שֵׁם נוֹפֵל עַל כָּל מִינֵי שְׁחֹק שְׂיִקְח אָדָם מִמוֹן חֲבָרוּ בְּהִסְפָּמַת אוֹתוֹ הַשְׁחֹק: {י} חֲלָשִׁים. מִיִּן מִן הַגּוֹרְלוֹת: {יא} בְּיוֹם טוֹב. הַרְ״ן בְּשֵׁם הַרְמַב״ם כְּתַב שֶׁהֵטַעַם כְּדִי לְחַבֵּב אֶת הַמְצָנָה. וּבִסְיָפָא כְּתַב אֲבָל לֹא עַל הַמְנוֹת, שֶׁל חַל, קִדְשִׁים שֶׁל אֶתְמוּל, בִּיּוֹן דְּהִיָּה אֲפָשָׁר לְמַעְבַּד מֵאֶתְמוּל. אֲבָל הַרְאֵב״ד וְהַמְגִיד מְשָׁנָה פְּרָשׁוֹ דְּבָכָל קִדְשִׁים אֲפָלוּ דְּאֶתְמוּל מִתִּיר בְּיוֹם טוֹב מְשׁוּם חֲבוּב מְצָנָה, דְּהוֹאִיל וּמְצָנָה יֵשׁ מַה לִּי דְּאֶתְמוּל מַה לִּי דְּהִיּוֹם. וּמְנוֹת רוּצָה לוֹמַר שֶׁל חֲלִין. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק כג - משנה ג

{יב} וְכַתִּיב לְעִיל מְנִיָּה אִם תִּשְׁיֵב מִשַּׁבַּת רַגְלְךָ וְגוֹי מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיךָ מִמְצָא וְגוֹי: {יג} דְּאִי לְגוּפִיָּה פְּשִׁיטָא, מְאִי שְׁנָא הוּא וּמְאִי שְׁנָא חֲבָרוּ. גַּמְרָא. וּפְרָשׁ רְשׁ״י דְּהָא יִשְׂרָאֵל כְּמוֹתוֹ הוּא וְלֹא מְצִי לְאוּגְרִינְהוּ, וְהַשּׁוֹלְחוֹ עוֹבֵר מְשׁוּם וְלִפְנֵי עוֹר כּוּי. וְהַקְשׁוֹ בְּתוֹסְפוֹת וְנִימָא אֶלְמַחֵר קֵאִי, וְתִרְצוּ דְּאִם כֵּן מְאִי אֲרִיא חֲבָרוּ, אֲפָלוּ הוּא נְמִי לֹא מְצִי לְמִימַר אֲשַׁכַּר לְמַחֵר: {יד} אִין מַחְשִׁיכִין. שְׁהָרִי נִמְצָא הַלּוּיכוּ בְּשַׁבַּת לְעֲשׂוֹת חֲפָצִיו. הַרְמַב״ם: {טו} כְּדֹאִיתָא בְּגַמְרָא מְשַׁדְּכִין עַל הַתִּינּוֹקוֹת כּוּי, אֲמַר קָרָא מִמְצָא חֲפָצְךָ וְדָבָר דְּבָר, חֲפָצִיךָ אֲסוּר, חֲפָצִי שְׁמִים מִתֵּר:

פרק כג - משנה ד

{טז} דְּאִין דְּרַךְ לְהַבִּיא חֲלִילִין אֶלָּא בְּשַׁבִּיל מַת. רְשׁ״י. וְהַרְ״ב לֹא פְּרָשׁ עַד אִימְתִי לֹא יִסְפַּד בְּהוֹן, נִרְאָה שְׁדַעְתּוֹ דְּבַכְדִּי שְׁיָבֵאוּ, וְהִינּוּ דְּתַנּוּ אֶלָּא אִם כֵּן בָּאוּ מִמְּקוֹם קְרוֹב, וּמִסְתַּמָּא כִּי בָּאוּ מִמְּקוֹם קְרוֹב יֵשׁ בּוֹ שְׁעוֹר זֶה קָדָם שְׁיִסְפַּד, שְׁאִין מִסְפִּידִין מִיַּד מִשְׁתַּחֲשָׁף. וְכֵן כְּתַב הַרְ״ן דְּהַחֲלוּק בֵּין חֲלִילִין לְאֲרוֹן וְקִבְר, דְּאֲרוֹן וְקִבְר בְּמִקְוֹם פְּרַהֲסִיא הֵן מִן הַסְתָּם וְאֹשָׁא מִלְתָּא טוּבָא וְגַנְאִי הוּא לְמַת, אֲבָל חֲלִילִין מִסְתַּמָּא בְּצַנְעָא מוּבָאִים, וְאִין הִכִּי נְמִי דְּאֲרוֹן וְקִבְר שְׁנַעֲשׂוּ בְּצַנְעָא דְּשָׂרִי בְּכַדִּי שְׁיַעֲשׂוּ, וְחֲלִילִין שְׁהוּבָאוּ בְּפְרַהֲסִיא אֲסוּרִין עוֹלָמִית, אֶלָּא דְּמִשְׁנַתְּנוּ דְּבַרְהָ בְּהוּהָ לְהָא כְּדֹאִיתָא וְלְהָא כְּדֹאִיתָא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: {יז} רְשׁ״י. וְהַקְשׁוֹ בְּתוֹסְפוֹת דְּהִלָּא עִם כָּל זֶה הַבִּיאָם דְּרַךְ רְשׁוֹת הַרְבִּים וּמַה לִּי אֲרוֹן וְקִבְר שְׁנַעֲשָׂה בְּשַׁבַּת וּמַה לִּי חֲלִילִין שְׁהוּבָאוּ דְּרַךְ רְשׁוֹת הַרְבִּים, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהַבִּיא מִמְּקוֹם קְרוֹב לֹא

מהני כל כד הבאתו. ולשיטת הר"ן צריך להמתין עד כדי שיביאו מרשות הרבים, ממקום שבאו: **[יח]** **יקבר כו'**. מיד, ואין צריך להמתין בכדי שיעשה. ולרש"י טעמא כדאיתא בגמרא דמוקים לה בעומד באסרטיא, פרש רש"י שאין דרך ישראל לקבר שם, דנדאי לא נעשה בשביל ישראל. וארון מוקי במטל על קברו של נכרי באסרטיא, ולהר"ן מירי דהדבר ידוע שעשה לו לעצמו, ואין צריך הוכחה מתוך המעשה, אלא שיהא נודע שעשהו

פרק כג - משנה ה

[יט] לישנא דברייתא בגמרא הוא: **[כ]** ואם תאמר דבפרק י"ח משנה ב' דדוחין לתרנגלת אבל לא מטלטליו, ואמאי דוחין שנמצא שמטלטל מקצתו, והכא אסרינן אפלו לזוז מקצתו. ונראה דלעיל משום צער בעלי חיים נגעו, ודוקא בשצריכין לכד, אבל בשאין צריכין לכד לא. הר"ן: **[כא]** וענינו כאן שיתלחח. כמו בריש פרק לא יחפר **[בבא בתרא דף יח]**, מתנינא קשה לכתל: **[כב]** **בארבות**. בכ"ף גרסינן במשנה ח' פרק קמא דסכה. והם הלוחות שבצדדי המטה שהם ארכין: **[כג]** **אין מעמצין**. כמו עוצם עיניו **[ישעיה לג]**. והלשון מהפך כמו כבש קשב:

כד

פרק

פרק כד - משנה א

[א] וכן פרש רש"י. ויש להקשות דלקמן גבי מניח כיסו על החמור מפרש הר"ב משתחשד, והכא בעינן מבטל יום. והרא"ש הקשה דמה צריך לטעם דנכרי אי אתה מצוה כו', הא בית הלל מתירין מבטל יום על ידי קציצת שער, ומסיק דאין הכי נמי דהכא משתחשד מירי. וכתב בית יוסף סימן רס"ו דאף על פי שהמעות מקצין הם במקום פסידא לא גזרו: **[ב]** ולהכי אי לית ליה לא נכרי ולא חמור עשו חז"ל עוד תקנה אחרת,

שְׁמוּלֵיכוֹ בְּעַצְמוֹ בְּפָחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמוֹת, אֲלֵא שְׁחַכְמֵי הַמְּשֻׁנָּה לֹא רָצוּ
לְגַלוֹת תִּקְוָנָה זֹאת מִפְּנֵי שֶׁנֶּאֱמַר [משלי כה] כְּבוֹד אֱלֹהִים הִסְתֵּר דְּבָר, דְּלִמָּא אֲתֵי
לְאַתּוּיֵי אַרְבַּע אַמוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים: [ג] פְּרוּשׁ קָדָם שֶׁתַּעֲמַד, דְּלֹא תַעֲשֶׂה
הַנְּחָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְמְבַ"ם. וְכָתַב עוֹד דְּכַשְׂיִגִּיעַ לְפִתּוּחַ בֵּיתוֹ יִטְלְנוּ מֵעַלְיוֹ
כְּשֶׁהוּא מְהַלֵּךְ וְיִזְרְקֵנוּ לְתוֹךְ בֵּיתוֹ כְּלֹא חָרָה יָד, כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְכַנֵּס מִרְשׁוֹת
הָרַבִּים לְרִשּׁוֹת הַיְחִיד:

פרק כד - משנה ב

[ד] וְאֵגֵד אֵין בּוֹ קֶשֶׁר הָאָסוּר לְהַתִּיר בְּשַׁבָּת: [ה] הַחֲרוּבִין. דּוּמְיָא דְשַׁחַת
דְּרַפְיָא. וּמְשׁוּם הַכִּי אֵין מְחַתְכִין, דְּמִטְרַח בְּאֶכְל לֹא מִטְרַחֲיָנוּ:

פרק כד - משנה ג

[ו] אֵין אוֹבְסִין. לְשׁוֹן הַרְמְבַ"ם, אֵין מְאָכִילִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף כְּדָרְךָ שֶׁהוּא
מְאָכִיל בְּחַל, שֶׁמָּא יָבֵא לְיַדֵּי כְּתִישָׁה אוֹ לִישָׁה: [ז] מְלַעֲיָטִין. לְשׁוֹן הַלְעִיטָנִי
נָא [בראשית כח]:

פרק כד - משנה ד

[ח] הַתְּלוּשׁ מֵאֲתָמוֹל, דְּמַחְבֵּר כִּיּוֹן דְּלֹא לְקָטוּ מִבְּעוֹד יוֹם אֲקַצִּינְהוּ
מִדְּעֵתִיָּה. בֵּית יוֹסֵף: [ט] וְתַמִּיָּה דְהָא אָף לְאָדָם לֹא קִיָּמִי בֵּין הַשְּׁמִשׁוֹת
[לשון], מְסַפֵּק שַׁבָּת. וּבְגִמְרָא פְּסָחִים דְּף נִיּוֹ קְאָמַר מֵהָדָּ מְשֻׁנָּה דְלְרַבִּי
יְהוּדָה מוֹכֵן לְאָדָם לֹא הָוִי מוֹכֵן לְבְּהֵמָה. וּפְרָשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּמוֹכֵן לְאָדָם
הֵינּוּ שְׁעוּמָדָת לְאֲכִילַת אָדָם וְלֹא הַקְּצוּפָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּהּ אָדָם, אֲלֵא
שְׁאֲסוּרָה מִחֲמַת אָסוּר שַׁבָּת, וְהַלְבָּד אֵין לָאוּ דְאֲמַרִּינָן מוֹכֵן לְאָדָם לֹא הָוִי
מוֹכֵן לְכָלְבִּים הָוִי שְׂרִי לְתוֹן לְכָלְבִּים, דְּלְכָלְבִּים רָאוּי אֲפִלּוּ חַיִּים כְּגוֹן
עוֹפּוֹת. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק כד - משנה ה

[י] לפי שהנדר המתר על ידי חכם צריך מקירה על החרטה אם היא מעקרא ועל הפתח אם פותחין בה, לכך תני נשאלין, שהחכם שואל בהן. אבל הפרה דלאשה הניחו בלשון הפתוב, הפר יפר [במדבר ל], שאינו צריך שאלה: **[יא]** פרוש אם היתה מתחלה שלש על שלש ונטמאת, ונפחתה, שוב אינה מטמאה: **[יב]** פרוש הפתוח כנגד הבית שהטמאה בתוכו. ולכך נתנו הטפית גבו מול השביל, כדי שלא יקבל טמאה מהמת שבבית, שהטמאה יוצאה ממנה ומתפשטת תחת הגיגית עד לטפית. ומשום הכי לא פרש שפקקו החלון של הבית שהמת בתוכו, דמסתמא אותו שחושש פן יתטמא הוא שפוקק ולא אותו שכבר טמא, דמאי אכפת ליה. תוספות יום טוב: **[יג]** וצריך לומר שבשני צדי הסדק לא היה ברחב שום אחד מהן טפח. דאי לאו הכי אפתי יש אהל טפח המביא הטמאה לבית שני. תוספות יום טוב: **[יד]** וכתבו התוספות דפקיקה לא בעינן של מצוה, כלומר דשל מצוה לא מעלה ולא מוריד בפקיקה, דדוקא מדידה שאינה אסור כל כך אלא משום דהוי כעבדא דחל מהני של מצוה, אבל פקיקה דמשום תוספת אהל דדמי לבנין ליכא למשריה משום מצוה. והאריך התוספות יום טוב ומסיק, כללו של דבר, מדידה שאינה אלא כעבדא דחל שיך גבה לומר הואיל ושל מצוה היא שרי. ופקיקה שיש בה משום בנין לא שיך לומר גבה דמשום מצוה נתיר, אלא שאם נתיר יש להתיר אף בלא מצוה. וקשירה דלא נפר בו בין של קימא לאינה של קימא ואיכא למראית עין מלאכה דאורייתא, לא התירוה אלא דוקא במצוה: